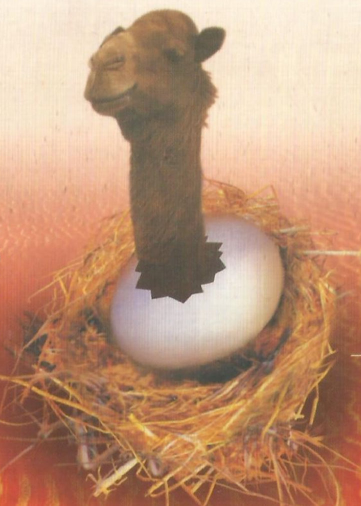
tan izi ya

Bu üç sözcük, "Tunus"un İngilizce okunuşudur

İzzeddin Çalışlar

om ROMAN

İzzeddin Çalışlar 1964 yılında İstanbul'da doğdu. istanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Amatör tiyatro çalıştı. Oyun müzikleri yaptı. Çeşitli dergilerde gezi, sanat, magazin yazıları yayınlandı. Aynı zamanda *VIPGazette*, *Maviology*, *Uniclub*, *Sultani* gibi dergilerde editörlük ve yayın kurulu üyeliği yaptı. Televizyon programlarında proje danışmanlığı, metin ve skeç yazarlığı yaptı. Çeşitli radyolarda radyo programları yazdı, hazırladı, sundu. 1986'dan itibaren on yıl boyunca reklamcılık yaptıktan sonra sadece yazı işlerine yöneldi. *Atatürk'le İkibuçuk Yıl* (Dr. İsmet Görgülü ile birlikte) YKY Yayınlarından çıkan kitabı yazdıklarından sadece biridir.

Tan İzi Ya

İzzeddin Çalışlar

1. Baskı: 1000 adet
Om Yayınevi, İstanbul, 2002

Yayına hazırlayan: Sidal Tiryakioğlu
Kapak tasarım: Erkan Mazıcıoğlu
Grafik uygulama: Burcu Hanağası
Düzelti: Selen Gönenç
Kapak baskısı: Mepa
İç baskı: Kitap Matbaacılık
Cilt: Fatih Mücellit
ISBN 975-6530-03-0

Om Yayınevi
Seyrantepe Mah. İbrahim Karaoğlanoğlu Cad.
Yayıncılar Sok. No: 10/A Kat: 2
Tel: (0212) 280 95 85 - 280 95 38
Faks: (0212) 280 93 40
www.omyayinevi.com.
e-mail: omnia@prizma.net.tr

İzzeddin Çalışlar

TAN İZİ YA

OM ROMAN

seyahat
aynı bir düş gibi
gerçek dünyadan
keşfedilmemiş bir başka gerçekliğe
açılan kapıdır

Guy de Maupassant

ön

her şey bir kitapla başladı
bulunmaması gereken yerde bulunan bir kitapla
ben hiç bulunmam gerekmeyen bir yerdeydim
aynı kitap gibiydim

kitap benimle birlikte kendi topraklarını terk etti
benim bulunmamın gerektiği
onun bulunması gerekmeyen bir yere geldi
o yer benim işyerimdi

işyerimde
iş yapma alışkanlığım pek olmadığından
kitap bana iş oldu
tam kitap başka bir kitap olmaya başlamışken
iş olsun diye
kitap kayboldu
belki de
burada bulunmaması gerektiğini düşünüp
bulunması gereken yere geri döndü
kim bilir

najona miladi isimli hiç tanımadığım birinin
bulunması gereken bir yer olduğu düşüncesiyle
kitabın memleketine gideceğini öğrenen
prof. y. renda
bu bilmesi gerekmeyen hikâyeyi
bir boğaz köprüsü sıkışıklığında

benden duymuş olduğundan
kitabı najona'ya ısmarladı

sağ olsun najona prof. y. renda'yı kırmadı
orada bulunmaması gereken kitabı
oradan alıp tekrar buraya getirdi
kitabı y. renda istiyor zannettiğinden de
üzerine
"to professor y. renda, with my best regards" yazdı
kitap sonunda tıpış tıpış yine bana gelmiş oldu

böylece najona'nın adı
hiç gerekmeyen bir başka kitabın önsözüne girdi
prof. y. renda da bu vesileyle
benden de "best regards"...

aldım bir elime o kitabı
öbür elimde macintosh
daha ikibinli yıllarda değilken "1." yazdım
gerisi kendiliğinden geldi

1.

"Tunus'a gidelim," dedi.

"Niye Tunus'a gidelim?" dedim.

"Yakın, ucuz, vize yok..."

"Vize yok mu?.. Niye yok? Türkler gibi bir millete neden vize koymuyorlarmış? Bu işte bir bokluk vardır. Boşver biz yine Bodrum'a gidelim," dedim.

"Tunus'a gidelim, sen seversin."

"İyi, gidelim anasını..." deyiştik.

Ne biliyorum ben bu Tunus hakkında? Nasıl bir yerdir? Hiç tanıdığım Tunuslu şair var mı? Nece konuşulur? Başkenti neresidir? Ana muhalefet lideri kimdir?... Cık. Tunus hakkındaki bilgi birikimim Erbakan'ın Madonna üzerine bildiklerinden fazla değil.

Biz ikimiz uçağa bindik. Uçak her zamanki gibi uçtu. Ben yine bu koca şeyin nasıl uçtuğuna akıl erdiremedim. Uçaktaki Tunuslular İstanbul'dan aldıkları, en büyük boy, siyah, üzerinde fosforlu Benetton yazan kötü çantalara, yine İstanbul'dan aldıkları Chanel, Lacoste, Gucci, Boss, Moschino konfeksiyon sahtelerini doldurduklarından ve havaalanında hangisinin kimin çantası olduğunu çözememelerinden doğan hengâme içinde birbirimizi kaybettik. İki saat kadar sonra, herkes çantasıyla eşleşip, alandan ayrıldığında ben sırt çantamla yalnız kalmıştım. Alanda bulduğum ve kendime rehber tutabileceğim tek basılı malzemenin üzerinde de "Tunus'ta bulunduğunuz süre içinde karşılaşabileceğiniz cinsel hastalıklar" yazıyordu. Durumum hakkında tek bildiğim, Tunus'un başkenti Tunus'un başhavalimanı Tunus'ta cinsel hastalıklara karşı

korumasız, bir başıma kalakalmış olduğumdu. Belsoğukluğu, frengi, aids'e karşı ben, tek başıma...

Çantamı sırtladım. Sırtım buna bozuldu. Kendi kendine açılmayan kapıyı iterek açtım. Yüzüme rutubetli bir sıcak rüzgâr ve toz zerrecikleri çarptı. "Toz turistin pudrası, ter de parfümüdür," dedim kendime... Kendim beni duymadı.

Tunus ekonomisinde taksiciliğin önemli bir yer tutuyor olmasını umarak, sarı üstüne siyah Arapça bir yazı yazan tabelanın altında kamp kurdum.

Gece yarısı. Gecenin yarısı yolda geçmiş, öbür yarısı taksi bekliyor.

"Ben demiryolunu tercih ederim," dedi ses. Orta yaşlı, Sheraton palası bıyıklı, Frank Zappa sakallı, heybetli, eski moda giyimli bir amca.

"Bu saatte taksi bulmak zor..." Elimi uzattım "Ben, İzzeddin Çalışlar," dedim. "Memnun oldum. Ben de Maupassant... Guy de Maupassant."

"Hass..." dedim içimden. Kullanım alanı çok geniş bu harika sözcüğün diğer harfleri östaki borumda oto-biyosansüre uğradığından ağzımdan çıkan ses sadece bir hırıltıdan ibaret kaldı. Kaldı ki, içimden dediğimi zaten dışımdan diyemezdim. Çünkü hikâye icabı, bu kitapta kimin, ne zaman, ne dil konuştuğu belli değil. Ayıp olabilir.

-ilk tanışmam değildir bu
yıpyıllar öncesi
yirmiyedi haziran bindokuzyüzseksenyedide
şile'nin salya sümük ağlayan kayalarında
borges'in verdiği ingiliz edebiyatı dersini
dinledikten sonra
franz kafka'yla beraber
kalabalık kayaların tepesinde
thomas de quincey'i tartışıyoruz

opyumdan tentüre varan dünyasıyla
franz'ın dünyasına koşut quincey

anlatırken bana anlarmışımcasına
kafka dediydi ki
"beni öldürenle maupassant'ı delirten
aynıdır aslında"

miromesnil şatosunda doğduğunda
nasıl bilmiyorduysa kafka'nın şato'sunu
ben de bilmem gayrı bir şey
maupassant hakkında-

2.

Köşeden görünen taksiye karanlıkta kendimi belli edebilmek için, uçmaya çalışan ama yerden ancak bir karış havalanabilen bir kaz gibi hareketler yaptım ve başarılı oldum.

"Bu saatte bir at arabası bulabildiğiniz için şanslısınız," dedi.

"Ne at arabası yahu! Basbayağı Peugeot beşyüzdört bu," demedim. Bu Mağrip gecesinde olay çıkarmaktansa, güçleri birleştirmeli güçlükler içinde.

"Sizi de gideceğiniz yere bırakma şerefini bana bahşederseniz, mutlu olurum mösyö..."

"Çok naziksiniz ama rahatsız etmek istemem. Hem zaten benim gideceğim yerin sizin yolunuz üzerinde olduğunu sanmıyorum."

Benim yolumun üzeri... O an uyandım ki aslında benim yolum yok. Nereye gideceğimi bilmiyorum. Tunus'un centrum'unda tourism information var mıdır? Bu saatte açık mıdır? Otel icad edilmiş midir? Kaçadır? Dolar bozarlar mı? En yakın yer kaç kilometre?... Soru işaretlerini pek sevmem. Taksi kapısında soru işaretiyle biten cümle koleksiyonu yapmaya pek uygun bir konumda da değilim.

"Ben Kayrevan'a gidiyorum," dedi.

Bu cümle Bostancı iskelesinden denize atlayan kapıcı çocuklarının can simidi olan Fargo kamyon şambreli gibi geldi bana... Artık Tunus'ta gidecek bir yer biliyordum.

– Tesadüfe bakın, ben de Kayrevan'a gidiyorum, buyrun.

– Harika!

Peugeot'ya bindik. Maupassant yanımda, sırt çantam da ön koltuktaki yerini aldı. Onun çantası mantası olmadığına göre buraların benim kadar yabancısı değildi. Başını camdan çıkardı ve ön koltukta oturan şoföre, sanki ön koltukta oturmuyormuş gibi, bağırarak "Arabacı, Kayrevan'a çek!" diye bağırdı. Herifin deli olduğu, şüphe götürmeme yolunda emin davranış bozukluklarıyla ilerliyordu. Olsun, ben de çok normal sayılmam. Normal olsam burada, bu amortisörsüz Peugeot'da, bu saatte ne işim var?... Nasıl olsa, az sonra Kayrevan'a varıp, süspansiyon eksikliğinden de, Maupassant bozuntusu deliden de kurtulacaktım.

Otoyola çıktık. İleride gayet modern, büyük otellerin ışıkları görünüyordu.

"Kayrevan buradan kaç dakika mesafede mösyö?" diye sordum...

"250 kilometre kadar. Dağ yolundan eşek üzerinde dört-beş günde alırız," dedi. Evet, evet aynen böyle dedi.

-dağ yolundayım at üstündeyim
madam beranger en önde
biz diğer atlılar onumuz
düşünüyoruz ne olacak sonumuz
kapadokya dağlarında dolanıyoruz

ancak bir atın geçebileceği kayalık aralıklarından
ancak bir at geçebiliyor
diğerinci at ondan sonra geliyor

madam beranger türkün birine âşık olup kalmış
bu taş bu topraklar ona bir de çocuk doğurtmuş
sonra enişte beğenmemiş bu taşı bu toprakları
taşı toprağı daha rantabl bir yer aramaya gitmiş
madam beranger kek gibi kalmış kapadokistan'da
sabahları çocuğa croissant pişiriyor
sonra turistleri ata bindiriyor

"güzel atlar ülkesi" demekmiş kapadokya
güzel atçılar ülkesi olamaz zaten
madam beranger pek çirkin
yarı güzellikteki atların üstünde
güzel taşlar ülkesindeyim

erciyes sırıtıyor soğuk soğuk
"sıkıysa geliniz onunuz eteklerimde donunuz"
diyor
o da madama gıcık galiba...
bir de atasözü yazmış erciyes

"silmen götün cam ilen cizdürün
sikmen madamı çükün söndürün"

bir eşek yokuşu inmek istemiyor
sırtında var bir şişman
üç kişi itekliyor eşeği
şişman ille eşekle inecek ki rampayı
eşekçilik para kazandırsın eşekçiye
eşeğe memnunsuzluğunu soran yok
eşek ben naim miyim diyemiyor
eşek itekleniyor aşağı
şişman iniyor
kapadokya'ya bahar geliyor bu arada
eşeğin sırtında hafif çocuk
dik yokuşu koşa koşa çıkıyor-

3.

Gün ışımaya başladı. Yaklaşık dört saatten beri önünden taksiye bindiğimiz tabelanın üç yüz metre kadar ilerisinde bekliyoruz. Peugeot'nun aksı kırıldı. Maupassant sanki bir heykelmişcesine oturduğu yerde uyudu. Şoför tamir için altına yattığı arabanın altında uyudu. Ben uyumadım. Bütün gece tek bir araç geçmedi. Belki de Tunus'taki tek otomobil bizdeki. Derinden gelen ezan sesleri yaşamın başladığına delalet ettiğinden, öne uzanıp radyoyu açtım. Radyoda da ezan vardı. Üzerindeki kaseti cihazın içine ittim. Arabesk bir şeyler çalmaya başladı. Bugün sabaha Afrika'nın kuzeyinde Ümmü Gülsüm'ün inanılmaz sesiyle "esselamün aleyküm ve rahmetullah" diyorum. Güneşli bir gün olacak. Etrafta bina yok. İleride bazı beyazlıklar görünüyor. Maupassant kıpırdandı ama uykuya devam ediyor. Şoför dingil yerine geçebilirse birazdan yola koyuluruz. Gözümde uyku. Sırtım tutuk. Çantam ön koltukta tek başına oturduğundan rahat, o da uyuyor. Uyandırmamaya dikkat ederek ön gözünden dünkü *Sabah* gazetesini çıkardım. Sabah sabah, *Sabah* okuyorum. Tunus'un Tunus'unun çevre yolundayım. Gazetenin baş sayfasında kocaman bir resim. Fransa Cumhurbaşkanı Chirac, Türkiye Başbakanı Çiller'in elini öpüyor. Niye buradayım fikrim yok. "Gel Tunus'a gidelim," diyene edecek kallavi bir küfür arıyorum. Bütün küfürler az geliyor. Gözlerim kapanıyor.

-saat sabahın beşyüzkırkbeşi
taksinin radyosu
"sur le port de l'amsterdam" çalıyor
grenelle köprüsünden iniyorum
paris'e bakıyorum bir
birazdan gün doğacağından habersiz gibi
o da bana bakıyor
ben haberliyim gün doğacağından

hollywood bar'da "show à l'américain"
excalibur'da cazın son hali
chez ali'de supedeydik
bu hız mı
yoksa şampanya mı
baş ağrımın nedeni
olsa olsa şampanyadır
tekila ve viski üzerine içilmiş
ve olsa olsa bu yüzdendir
baş ağrımın başımı ağrıtmamasının nedeni

quai de grenelle'den bu yana yürüyorum
başım şampanya
sırtımdan aşağıya akan viski
tekila ise çoktan
çiş olup terk edip beni
iz olmuş kalmış
paris kaldırımlarında-

4.

İşte tanıdık bir ses. Mercedes 302'nin fren hidroliği. Otomobilden sesten hızlı inerek, arkadan gelmekte olan ve zaten yavaşlamış olan otobüse el ettim. Durdu. Ouınnns-kırrt-kırrt, ouınnnsss sesi Barbra Streisand şarkısı gibi geldi kulağıma. Alacalı bulacalı boyanmış otobüsün üzerinde yeşil bir Arapça yazı ve deve resimleri vardı. Buraya geldiğimden beri ilk rastladığım latin harflerini okuyunca da çöl ortasında kendine dişi bulmuş erkek deve gibi sevindim. Her ülkede olduğu gibi burada da Intertrans isimli bir turizm şirketi vardı ve bu canavar o acentenin turist otobüsüydü.

Maupassant'ı ve şoförü uyandırmayı bir an bile aklımdan geçirmeden sırt çantamı aldım ve otobüse zıpladım. Klimanın serinliği ve medeni bir toplulukla buluşmaktan dolayı çok keyifliydim. Rehber olduğu omuzuna asılı deri, çok cepli çantadan belli olan esmer bıyıklıya fransızca olarak ne tarafa gittiklerini sordum. Otelden çıktıklarını ve başkent turuna gitmekte olduklarını öğrendim. İlk merkezi yerde ineceğim, oraya kadar gelebilir miyim, diye sordum...

"Hayır," dedi.

"Nasıl hayır ulan muşmula!" dedim Türkçe.

"Çünkü ilk gideceğimiz yer Ulusal Müze ve pek merkezi bir yerde değil," dedi insanca, pek insanca.

En arkalarda boş bir yer buldum. Tesadüf bu ya, bugün her şey yolunda gidiyor, yanımda gençten, hoş, pembebeyaz bir turist kızı. Aynı bizim Sultanahmet'tekilerden. Nece konuşarak muhabbete gireyim, diye düşünürken,

rehber mikrofondan ızdravujna bir şeyler söylemeye başladı. Kıza dedim, "Kız sen İstanbul'un neresindensin?" Kız sanki Lehçe konuşuyormuşum gibi garip garip suratıma baktı.

"Voridalerski Poloniya," dedi. Kız Polon çıktı iyi mi...

"Solidarijna Valesa," dedim ben de, daha ne diyeyim... Turist araklama işlerinde ilk intiba çok mühimdir. Kız konusunda baştan sıçtık.

Otobüs gitti, rehber konuştu. Otobüs gitti, rehber konuştu. Etrafta görebildiğim kadarıyla korkulacak bir şey yok. Uzaktan görünen kadarıyla, Tunus'un başkenti Tunus gayet medeni bir yer. Geniş caddeler, sanki Fransa'ymış gibi bir mimari uyanıklık, temiz temiz sokaklar, kıro kıro araplar... Kadından yapılmış trafik polisi bile var. Ama henüz otel görmedim. En olmadı Lehistanlı kardeşlerimin oteline giderim.

Bir an rehberin Fransızca konuştuğunu fark ettim. Ben Lehçe bilmediğim için onlara anlattıklarının hepsini bana da bir kez anlatacakmış.

"Aman estafurullah hacet yok," dedimse de duymadı ve anlatmaya başladı. Benim gereksiz mevcudiyetimden dolayı bütün Polon halkı Fransızca dinlemekte ve dinliyor muyum diye de dönmüşler bana bakıyorlardı. Tek bakmayan yanımdaki kızdı. Fransızlara gıcıktı herhalde... Belki de benden önce Maupassant'la tanışmıştı... Gözlerimin kapanmasını engellemeye çalışarak, rehberi dinliyor gibi yaptım.

"Müze" dedi, "Roma İmparatorluğu" dedi, "mozaik" dedi, "Hannibal" dedi, "Virgilius" dedi, ipnotizmik bir geri sayım gibi geldi bana bütün bunlar ve başım Leh kızının omzuna düştü. Leh kızı başımı omzunda iki kere sektirdikten sonra havalandırdı ve göğsünde yumuşatıp, sağ ayağının üzerine indirdi. Üç, dört kere de sağ, sol ayak sektirmesinden sonra kafamı kafaya aldı, tık... tık... tık... kafada sektirme yaptı, son harekette de sağ ayağının

üstüyle havaya dikti. Kafamı tavana çarptım. 302'nin fren hidrolik sesiyle uyandım. Sparta Varşova bayan futbol takımı sağ bekine yol verdim. En son da ben indim.

-bir yirmisekiz-yirmidokuz mart sayfasını
yırtıyorum defterimden
veriyorum son bir yılımın sahibine
pier paol pasolini şahidim
bahar geligeldi
beni bu havalar mahvetmemiş miydi

sahiple tanışmamızın yıldönümü kutlandı ilk kez
bir mum
ve dört küçük parça tahin helvasıyla kakaolu
polonezköy'deyiz seksenyedi yılı
biz gecikmiş dayanışmacılar
grev bir yana
ata binip tavuk yedik
yolculuğumuz gayet zoolojik
nedir ne değildir diye sormadan
sarılıyorum bahara
aslında sormak gereken
quo vadis akşam akşam
yarın saatler ileri alınıyor
akşam olacak daha akşam
gece kokmaya başladı etrafım
yanımda bir dilber
güneş açtı açacak
stratuslarda hareket var
gece karanlık ya
ondan gözükmüyor yıldızlar
cebimde yediyüzmilyonluk bilim kurgu loto bileti
ama ikiyüz liram yok yatıracak

aklıma bir şeyler geliyor
iki şeyim vardı yazacak
birini yazdım üç kaldı-

5.

Gelmişken müzeyi görelim bari, dedim. Zaten şehrin dışındayız ve duyduğuma göre de buradan hemen sonra otobüs şehre inecekmiş. Ben de gruptan sayıldım, benim biletimi de rehber aldı. Bu kıyağı için ona teşekkür etmedim. 1882'de Tunus Beyi için yaptırılmış bu saray şimdi müze olarak kullanılmakta. Sus kentinden ve Kartaca'dan gelen arkeolojik eserler ve aynı bizdekiler gibi Roma mermerleri. Ama yerleri, duvarları, tavanları kaplayan Roma dönemi mozaikleri Kariye Müzesi'ni görmüş olanları bile şaşırtacak kadar etkileyici. Şimdiye dek görmediğim kadar küçük taşlardan oluşmuş mozaiklerin yanında yine şimdiye dek görmediğim büyüklükte bir alan kaplayan mozaik tasvirler içini süsledikleri mekânı da çok çekici kılıyor. Bina arabesk mimarinin sade süslü bir örneği. İçindeki eserler ise İsa'dan öncesi Roma uygarlığının gözbebek eserleri. Bu kontrast ve müzenin içindeki serin hava Tunus'a ayak bastığımdan beri ilk kez kendimi iyi hissetmemi sağladı. Le Bardo Müzesi duvarlarında yunuslar arasında bir su perisi yüzüyor. Perinin yüzü bizim Polon kıza ne kadar da çok benziyor.

-duvarda virgilius'u gördüm bugün
sağında sağ, solunda sol taşağıyla
elinde kalem defter sanki laptop
eneidus'u yazmakta sene eksi otuz

aklının sağında teokritus, solunda homeros
ben yunanlılar gibi yazamaz mıyım
diye hırs ederekten
milano roma dersleri
homeros olmaya kifayet edemezken
virgilius'la usulen selamlaşıyoruz
kartaca topraklarında

benden selam söyleyin kartaca'ya beyim
diyor bana
bana beyim der virgilius
ben artık duvarda bir kuklayım
turist çekmeye yönelik
bu elimdeki defter kalem de yalan
bakmayın siz yazıyor göründüğüme
bitiremeyeceğim eneidus'u
şuraya yazıyorum bak beyim izo
benim adım publius virgilius maro
ben mozaiğim, okuyana kosun o-

6.

Size hiç oldu mu bilmem. Hiç turist otobüsünü kaçırdınız mı? Üstelik çantanız ve her şeyiniz, kimlik, para ve bütün varlığınız da içindeyken. Hiç Virgilius'un mozaik gözlerine dalıp da, müze bekçisi tarafından dürtülerek uyandınız mı? Akşamın çökmeye hazırlandığı bir Afrika öğleden sonrasında, merkezi bir yerde olmadığını bildiğiniz bir müzenin bahçesinde kim olduğunuzu düşündünüz mü hiç? Kim olduğumu ben tabii ki biliyorum da, pasaportumun Polon kızın yanındaki çantada olduğunu anlatamıyorum.

– Bakın memur bey... elhamdülillah müslümanız. Niye bu mahalle bekçisi bile olamamış, müze bekçisinin dolduruşuna gelip de beni taciz ediyorsunuz ki... beni hemen Türkiye Başkonsolosluğu'na götürün. Nasıl olsa ekselans bizim Galatasaray mektebindendir... Hani Fatih Terim var ya, o Galatasaray...

Enteresan bir gelişme. Bu polis ne dediğimi anlayan ilk Tunuslu. Siyah beyaz bir Citroen geldi. Siyah beyaz polisle birlikte bindik. Üstü beyaz şeritli siyah yollardan geçtik. Bu yollardan geçerken bir-iki otel bile gördüm, beyaz cepheli siyah tabelalı. Otel görünce aklıma cinlere layık bir fikir geldi. Neydi otobüsün bağlı olduğu turistik firma? Onu söyleyeyim, oradan otobüsü, grubu, otellerini, şoförü, sabaha doğru da çantamı bulayım. Dayayayım pasaportumu zabitin burnuna. Bu dünyanın bir insanı olduğumu kanıtlayayım... Hatta *Sabah* gazetesini de göstereyim, "Bakın ulan iyi bakın... senelerce sizin ananızı belleyen Fransa'nın başkanı, benim başbakaniçemin elini

öpüyor, yarı beline kadar eğilmiş," diyeyim... Kurtulayım bu kâbus içi kâbustan. Neydi turistik acentenin adı... Her ülkede bulunan bir acente adı... Intertrans!

– Komutanım, Intertrans diye bir acentanın otobüsünü bulsak...

– Intertrans... hı hı.

– Ne hı hısı, biliyor musun bilmiyor musun Intertrans'ı? Gülüyor Mağrip polisi mağrur. Yanından geçmekte olduğumuz Topkapı Garajlar kılıklı alanı gösteriyor. Ben diyeyim beş yüz, Virgilius desin bin beş yüz otobüs var alanda. Hepsinin üstünde de Intertrans yazıyor iyi mi?

-benim minibüsüm halikarnassos'a gitmiyor
oysa oraya gitmek üzere binmişim
seksenli yılların ilk yılı
memleket henüz otostop kavramına alışmamış
knidos'dan otostopla halikarnassos'a gitmek hikâye
ben kendimi minibüslere el ederek kandırıyorum
dönüşte herkese otostopla gittim diyeceğim

tam mylasa kavşağında iniyorum
miniyle midi arası büsten
bodrum 48 km. yazıyor
yanımdaki tabelanın mavisinde
bu rakam gideceğim yerin uzakta olduğunu imliyor
uzaktan köpekler havlıyor
ben başlıyorum yürümeye
elimi kolumu sallaya sallaya

birden dank ediyor
elimi kolumu sallayamamam lazım
sırt çantamın askılıklarını tutuyor olmam gerek
lakin askılıklar yok omuzlarım boş
siktir çantayı minibüste unuttum
haydi gerisingeri koş

minibüsün salak şoförü
bana çantamın bagajda olduğunu hatırlatabilirdi
haydi o hatırlatmadı diyelim
ben kendi kendime hatırlatabilirdim
en olmadı çanta bize kendini hatırlatabilirdi

ama bunların hiçbiri olmadı

çok uzun metraj bir filmde gibiyim
çantam mylasa garajlarda bir bagajda
ben koşuyorum virajda
su birikiyor söke ovası'ndaki barajda-

7.

Bizdeki mahalle karakolundaki boktan nezarethanelere otel derler. Buradaki bizdekinden daha boktan nezarethaneye otel demiyorlar. Ben "bana bir otel," diyorum. Serkomiser "mahbes" diyor bana. Bu mahbesin bizim mahpusla bir ilgisi var mı acaba. Yoktur canım. Müslüman müslümana öyle şey yapar mı? Kendimi aniden acayip müslim hissediyorum ama derdimi anlatamıyorum. Şöyle ciddi bir dua bilmiyorum ki ezberden okuyayım, adamlar inansın. Çıkartıp çükümü mü göstersem, din kardeşi edinmek için? Zabit serkomisere bakıyor. Serkomiser bana bakıyor. Ben hem serkomisere bakıyorum, hem de zabite bakıyorum. Bakışıyoruz. Aramızda bir muhabbet gelişmiyor. Oysa ben Anadolu çocuğuyum. Hititlerden beri bizim topraklarda geyik muhabbeti geleneği vardır. Hititler küçük geyik heykellerinde bunu açıkça belirtmişler. Polon kızını anlatsam da şu polisleri kafalasam mı?... Ama şimdi bu polisler Hititçe bilmezler. Bildiler diyelim, ben Hititçe biliyor muyum?

Birden serkomiserin önündeki antetli kâğıda gözüm takılıyor. Üstünde Tunus bayrağı var. Neredeyse bizimki. Alıyorum kâğıdı önünden, koyuyorum önüme. Kenarları kırık kötü seramik kahve bardağı içine konmuş kalemlerden kırmızı olanını da alıyorum. Bayrağın beyaz yuvarlağını kırmızıyla boyayıp, kendi bayrağımı çizmiş olacağım ve kimliğimi kanıtlayacağım. Chirac'ın elini öptüğü kadının memleketlisi olduğumu anca böyle anlatabilirim. Boyuyorum beyazları. Kıpkırmızı bir bayrak oluyor. Bunların ay yıldızı kırmızıymış meğerse. Durum iyice boktanlaşıyor.

Tamamen kırmızı bayrağı olan bir ülkedenim şimdi. Ya komünistim ya da Zanzibarlı. Kafam inanılmaz bir hızla çalışıyor. Bir çıkış yolu bulmalıyım. Beyoğlu'nda yetiştim. Galatasaray'da okudum. Binbir fırlamalık yaptım. Bir çıkış yolu olmalı...

Serkomiser Tunus bayrağına saygısızlıktan beni tutuklamak üzereyken, demincek tahrif ettiğim bayrağın altındaki yazı, beynime bir şimşek çaktırıyor...

"République de Tunisie"... Ulan bu Fransızca be. Bu salaklar yıllarca frenk sömürgesi olup, bağımsızlıklarına kavuştuklarının farkında olmadıklarından Fransızca biliyor olmasınlar...

– Parlez vous français?

– Ouais...

Kalkıp yerimden, sarılıp öpüyorum serkomiseri iki yanacığından. Yedi dakika sürüyor sanık saldalyesinden kalkıp, tavla başına oturmam. İki mars bir oyunla kaybedip tavlayı, serkomiserin en sevdiği Türk oluveriyorum. Hava ve suyun frenkçesi l'air'den ve l'eau'dan konuşuyoruz ve öğreniyorum ki ben, kapıcı çocukları dahil herkes Fransızca bilmekte bu ülkede.

"Valla iki gündür doğru dürüst uyku uyuyamadım," diyorum. "Ben de iki gündür nöbet tutuyorum ben de uyuyamadim, gel bir beş daha atalım, sen iyi oynuyorsun şu tavlayı," diyor. Bulmuşken yenebildiği birini, sabaha kadar tavla atacak serkomiser. Bir taraftan da o soruyor ben anlatıyorum. Hikâyemi geri sarıyoruz. Bahçeden müzeye, Polon kızdan rehbere, otobüsten Peugeot'ya, akstan Maupassant'a... Maupassant dediğim anda serkomiser ayağa fırlıyor...

– Maupassant mı dedin?

– Maupassant mı dedim? Yani esas Maupassant değil tabi... Kendini o zanneden bir çam yarması...

– Nasıl yani? Maupassant'ın sahtesini mi gördün?

Serkomiser ciddileşiyor. Bu muhabette bir bokluk var.

Hitit geleneğinde örneği olmayan bir muhabbet tipiyle karşı karşıyayız. Başımızı mahbese sokmadan işin altından sıyırtmalıyız. Zihni muhasebe başlıyor: Bu serkeş serkomiser Fransız edebiyatını ne kadar bilir? Tunus diktatörü Bourgiba "Maupassant'ı herkes okuyacak!" diye bir komut vermiş midir?... Maupassant bizim Nazım gibi "cız" bir yazar olabilir mi? Benim Maupassant burada çok önemli biri olup da, ötekiyle isim benzerliği mi vardır? Bu kadar çok soruyu herhangi bir mali müşavir bile göğüsleyemeyeceğinden ve benim muhasebe bilgim de limited şirketlerle limitli olduğundan zihni muhasebeyi kesmeli. Başka bir ayak atmalı...

– Boşver şimdi Maupassant'ı serkomiser, bak dübeş attım, altı kapısını aldım.

Kapı kapanıyor. Demek mahbesle mahpus arasında doğrudan bir ilişki varmış. Bu Tunus seyahatinde ilk öğrendiğim somut bilgi de bu olmuş oldu.

-benim ne işim var burada diye bakıyorum duvara
duvar bana dönüp,
senin ne işin var burada demiyor
duvarın kimseyle derdi de yok zaten
onun bütün sorunu rutubet
şu kış bitse de diyor
içim ısınsa

efendim tanıştırayım;
bu duvar gayrettepe asayiş şubesinin
nezarethane duvarı
salak rolündeki diğer karakter de ben

bir flashback ihtiza ediyor
bu senaryonun anlaşılabilmesi için
tarantinovari bir sahneyle başlıyor film
ben sıraselviler'de
beyaz atlı bir prens gibi
beyaz vespa'lı ve bir prense en benzemez halimde
saatte elli elsiz kilometre süratle ilerliyorum
beyaz atsız prens olduğum için de
prensesin tekine değil
gayet intihar kaşalotu görünümlü
ben+vespa'dan daha iri
doğma+erginleşme adıyamanlı
bir kapıcı karısına çarpıyorum
suçsuzum hâkim bey valla kapıcı karısı bana çarptı
dememe gerek bile yok
çünkü kaşalotta hasar yok

bütün hasar prensin beyaz atında

sayemde kaşalot hayatında ilk kez
check up yaptırıyor
ben de sayemde ilk kez
başkasının check up parasını ödüyorum
helalleşiyoruz kaşalotun
kaşalotla seks yapması imkânsız derece miniskül yapıda ama
hemşerisi
bütün gün kahvede oturan
esas erkek kapıcıyla

buraya kadar sorun yok
yani var da
çözümlenmiş sorunlara sorun demiyoruz

derken bir gün bir başka adıyamanlı
diyor ki bizim minisküle
ulan hıyarağası
bir cihekupa parasıyla salıveriliğ mü herif
daha çoh para isteyeydinğ ya

karar veriliyor cihangir'de
bir eski palasın fareli bodrumunda
ve kaşalotun ayağı kırılıveriyor
kazadan üç gün sonra

adıyaman mafyası kapımda artık
ödenecek bu kırık ayağın diyeti
diyet kaç para olabilir bilemiyoruz
onlar da bilemiyorlar
ille diyet istiyorsanız
ben size montignac'ı tavsiye edeyim diyorum
kaç para oluyor yani o diye bakıyorlar
montignac beyoğlu'nda beşyüzbine satılıyor deyince

yemiyor adıyaman ahalisi beni mahkemeye veriyor
nasıl olsa maddi bir delil var
hiç yüzmemiş kaşalotun kırık sağ alt yüzgeci

mahkeme tarihi gelene kadar
ben burdur'a gitmişim
burdur göl kenarında
gölde alabalıklar çiftleşiyor
dağların tepelerinde kar
ben askerim
ellialtı günmüş vatani görevim

bir celp emriyle içtima alanında buluyor beni
aşırı detaycı türk adalet mekanizması
ben mıntıka temizliği yerine
mahkemeye gidiyorum o gün burdur'da
vatani görev ellibeş güne düşüveriyor

çıkıyorum hâkim karşısına anlatıyorum kaza anını
hâkim bakıyor kâğıtlara
inceliyor üzerinde dosya yazan dosyaları
bir beyaz atlı asker beraat ediyor
kaşalot davasından burdur'da

buraya kadar sorun yok
yani var da
çözümlenmiş sorunlara sorun demiyoruz

benim haberim yok tabii
bu olaydan dört yıl sonra
türk polisinin bilgisayara geçeceğinden
belki de adıyamanlı bir polis memur bey
girerken bin tane dosyayı bilgisayara
benimkini yanlış giriveriyor
yakalanınca da kek gibi bir gün

saf saf polis kontrolüne
alınıveriyorum meşhur gayrettepe şubesine
savcılık kâğıdı beklemeye

savcılıktan gelen kâğıtlar için
tercihli yol yok
yetişmiyor savcının kâğıdı trafikte
kalıyorum içeride

içerisi dört duvar
sırayla bu dört duvara bakıyorum

işte başta bahsi geçen duvar bunların dördüncüsü
duvarla birlikte havaların ısınmasını bekliyoruz
üşüyoruz
ne duvar uyuyabiliyor ne ben
sabah oluyor
kahvaltı saatimden çok önce
savcılık kâğıdı buluyor beni
türk adalet mekanizmasından
bir hapis günü alacaklı olarak
sabah eve giderken diyorum ki kendime
buraya kadar sorun yok
yani var da
çözümlenmiş sorunlara sorun demiyoruz-

8.

Sanki Bourgiba beni ziyarete geliyormuş gibi bir çalkalanma oldu karakolda. Gelen sesler ve yaklaşan adımlar tek nezaretteki tek mahpus olan beni umutlandırıyordu. Belki de birinci sayfada bana Tunus'a gidelim diyen maceraperver sonunda izimi bulmuştu. Sekiz kere kilitli olan kapı sekiz kere açıldı. Bizim iki salak polis içeri girdi. Ellerinde bir mektup, arkalarından da Maupassant. Maupassant'ın gergin yüzü beni görmesiyle birlikte gevşeyen çatık kaşlarının yeni hali ve gülümseyen dudaklarıyla yumuşadı. Nedense derin bir oh çekti. Polisler salak salak ona ve bana baktılar. Benim onlara bakışlarımın da pek cingözce olduğunu sanmıyorum.

– Siz miydiniz mösyö? diyerek ellerime sarıldı.

– Bendim mösyö, diyerek ellerine sarıldım.

Deli yerine koyduğumuz adam, durumumu konsolosluğa bildirebilecek tek **can** simidi, hatta filika, hatta hatta deniz otobüsü durumundaydı. Koluna girerek, onu polislerden uzak bir köşeye çekmeye çalıştım.

"Onlardan çekinmenize hiç gerek yok. Benim sözümden çıkmazlar. Zaten bir yanlış anlaşma olduğu ortada," dedi.

"Yanlış anlaşma olmasına imkân yok. Çünkü bir anlaşamama süreci yaşıyoruz..."

"Haklısınız," dedi gülerek.

Mektup benim buraya gelme sebebim olan şahıstandı ve kısa, açık, netti: "Antika kaçakçılığından tutuklandım. Beni unut." Demek bunun için sık sık Tunus'a geliyordu bizimki. Ben mektubu sanki zamanla içinde

yazanlar değişecekmiş gibi tekrar tekrar okurken bir taraftan hücreden çıkmış, içeriye doğru yürümekteydik. Salak polisler içi artık boşalmış olan hücreyi tekrar sekiz kere kilitlediler. Meğer Maupassant adını duyduklarında polislerin heyecanlanmaları normalmiş. Çünkü kendisi buralarda çok iyi tanınırmış. Özellikle de Fransız büyükelçisinin yakın dostu olduğundan, halk tarafından çok hürmet görürmüş. Son günlerde, bir başkası bunun kılığına girip, sahte kimlikle kendini Maupassant diye tanıtarak birkaç kadının ırzına geçip, bankadan kredi çekmişmiş o yüzden bu sahte Maupassant'a rastladığımı sanan polisler de beni içeri alıp, hemen esas abiyi çağırmışlarmış. Bu mişli geçmiş zaman kipi, görüldüğü üzere sadece eskiden olanları anlatmakta değil, akla sığmazlıkları anlatmakta da kullanılıyor. Hemen çaylar geliyor. Çayın içinde bir yaprak yüzmekte. Onu gördüğümü gören esas abi burada çayın, içinde nane yaprağı kaynatılarak yapıldığını, bunun da hastalıklı midesine iyi geldiğini açıklıyor. Ben de "Bana ne," demiyorum. O arada polisler de sırt çantamı getirdiler zaten. Üzerine çok çirkin bir Intertrans çıkartmasıyla. Birlikte çıktık.

"Arabacı!" diye bağırarak bir taksi durdurdu. Bindik.

"Sidi Bou Said'e çek," dedi.

Şoför arabayı Sidi Bou Said'e doğru çekiştirmeye başladı. Arabada daha çok bir gitmeme isteği seziliyordu. Yukarı aşağı hareket etmesi gereken pistonlar sağa sola doğru hareket eder gibiydi. İleri doğru katettiğimizden daha fazla metrajı yolun enine katederek Said Bey'e doğru mehtervari bir hareketlenme içine girdik. Sahi bu Said de kimin nesiydi acaba?

-frenk televizyonunu seyrediyorum
vizyonu geniş spiker bourgiba'dan bahsediyor
bourgiba'dan arşiv görüntüleri
başbakanla karşı karşıya bourgiba en başkan
sinirleniyor kendi sadrazamına
bourgiba sanki padişah
çakıyor kafasına bir osmanlı tokadı canlı yayında

geliyoruz bugüne
bugün yedi kasım bindokuzyüzseksenyedi
generaller yürüyor iki yanında gözleri yaşlı
bourgiba ortalarında hafif sarsak
tahttan zoraki uzaklaştırma
uzaklaştırmacılar üzgün
bourgiba neşeli
tokat çakacak kafa arıyor

bir kurtarıcı milletini terk ediyor
yazlık bir eve taşınıyor
benden sonra ben-ali başkan olsun
bile diyemeden
hemşireli, perhizli ve lazımlıklı hayatına başlıyor
bir kavuk devriliyor
bir dönem değişiyor

tüm bunlar beni ilgilendirmiyor
paris'te tunisien gözyaşlarıyla mı ilgileneceğim
aklımda sadece bourgiba'nın enfes tokadı
o gün bugündür

hep kendi başbakanlarıma
böyle çakmak istiyorum-

9.

Sidi Bou Said sizin de hemen tahmin edebileceğiniz gibi aslında bir yerin adı çıktı. Parke taş bir yokuşu tırmanırken esnaftan Maupassant'a, ondan da esnafa karşılıklı gidip gelen selamlarla birlikte ben de yavaş yavaş Maupassant devrinde yaşadığımıza inanmaya başlamıştım. Birbirine yapışık beyaz evler, sıkı sıkıya kapalı mavi panjurlarla sanki Bodrum'dayım hissi verse de, insanlar işi bozuyor. İnsanlar entarileriyle ve ten renkleriyle tamamen Tunus'ta olduğumuzu her an hatırlatıyor. Berberi Berberi bakan Berberiler, Mağrip Mağrip bakan Mağriplerle birlikte bana Arap Arap bakıyorlar. Bu arada bu Sidi Bou Said Bey'in kim olduğunu da öğreniyoruz. Efsaneye göre, Saint Louis aslında Byrsa Tepesi'nde ölmemiş de ordudan kaçıp, bir Berberi kızla evlenmiş ve Aziz Bou Said adını alıp, buraya yerleşmiş.

Said Bey'in özelliği romatizmal ağrıları ve akrep ısırıklarını şıp diye geçirtebilmesiymiş. Demek ki buralarda akrep bulunuyor. Lakin esas adıyla Ebu Said Halife Bin Yahya et-Temimi el-Bayu, takribi 1231 yılında öldüğünden, olası bir ısırıkta beni tedavi edemez. Kavurgan sıcağa rağmen en tepeye çıkıp da, Said Bey'in kendini sufizmin baş dönmelerine terk ettiği, şimdi kıraathane olarak kullanılan evine vardığımızda, Maupassant duvarın dibine oturuyor. Ben ayakta bekliyorum. Ayaklarıma kara sular inik, ben şeffaf soğuk su içiyorum. Ayaktayım. Taş duvarın taş yerle birleştiği yerdeki taş yumuşaklığındaki mindere yayılmıyorum. Çünkü biliyorum ki akrepler taş duvar kenarlarında takılırlar... Maupassant bir taraftan

ufka bakıyor bir taraftan bana anlatıyor:

– İşte şu ileride görünen sütunların olduğu yer Saint Agustine'in doğduğu Thagaste'nin kalıntıları. Biraz daha ilerisinde de Thubursicum Humidarum ile Trajan'ın hükümdarlığının sonunda Apaulée'nin doğduğu Madaure var.

Bakıyorum, sütun mütun göremiyorum. Evler, evler, apartımanlar ve bir göl. Çöl şehrinin orta yerinde.

"Haydi gel Kartaca'ya gidelim" diyor. Belki orada oturacak bir yer bulurum umuduyla kabulleniyorum. Şartlar ne olursa olsun Tunus'a gelmişken Kartaca'yı görmeden dönecek halim de yok. Üstelik zihnim Kartaca hakkında hafif titreşimler de yayıyor. Hannibal'in kenti. Roma İmparatorluğu'nu Roma İmparatorluğu yapan şehirlerden biri. Yolda, tam turistik eşyalar satan bir bölük dükkanın arasından geçerken, Maupassant yine dile geliyor...

"Bak... şu sütunlar Flaubert'in Salammbô'da anlattığı, bir dağdan öbürüne su taşıyan akuvadüklerin kalıntıları" diyor. Onun sütun diye bana anlattığı satıcı adam da Mahmutpaşa işi tişört uzatıyor. Tişörtün fiyatı 80 dinar. Bir dinar acaba kaç dolar? Maupassant'a bunu sormamın hiçbir anlamı yok. O nasıl olsa yüz yıl önceki kurdan eski frank olarak söyleyecek. Artık işe uyandım. Bu koca adamı olduğu gibi kabulleneceğim. Polise güvenmeyeceğim, hepsi onun adamı. Belki bir hastane ya da markası tanıdık, pahalı bir otel. Bunlar beni kurtarabilir. Unuttuğum bir şey daha var gibi geliyor. Tabii ya... buraya geliş sebebim olan herif. O nerede acaba...

– Flaubert dediğiniz, muhakkak Gustave Flaubert'dir öyle değil mi mösyö?

– A ah, onu tanıyor musun?

– Sizi tanıdıktan sonra onu da tanıyacağız elbet. Şu dünyada kaç tane gereksiz Fransız yazarı var ki?

– Çok şakacısınız. Haydi beni geçin ama Gustave'ın gereksiz bir yazar olduğunu kesinlikle kabul edemem. İşte

geldik. Buyrun kenti ziyaret edelim sonra tartışmamıza kaldığımız yerden devam ederiz. Edebiyat sohbetlerini severim.

Kartaca'dayım. Akdeniz'i buldum karşımda. Yine her zamanki gibi mavi, ak değil. Ufukla birleşiyor çırpıntıları. Denizin kenarında Antonius'un banyoları. Sarı-sıcak bir Afrika rüzgârı esişiyor. Güzel bir yerlerdeyim galiba da sinirimden tadını çıkartamıyorum. Antonius Bey öyle bir kondurtmuş ki banyoları, havuza girerken Akdeniz'e girer gibi görüyor manzarayı. Bir çukurluktan inip, bir tepeye çıkıyorum. Hannibal'in şehrindeyim. Bir rastlasam da yardım istesem imparatordan. Konstantinopolis'ten geliyorum, oraya gitmeliyim. Üstüm başım perişan, banyonuzu kullanıp, üzümünüzden yiyip, şarabınızdan koklayıp hemen gideceğim, ama bana şöyle sağlam bir deve buluverin desem... Nasıl olsa karşıma Guy de Maupassant'ı çıkaran bu topraklar, buranın yerlisi olan Hannibal'i haydi haydi çıkartır.

Yarım saat bekliyorum, gözlerim ufukta. Ne Hannibal, ne Hadrianus ne de Antonius gözüküyor. 19. yüzyılla idare etmem gerekecek. Yine Maupassant'la birlikteyiz ve yine arabadayız ve yine anlatmakta...

– Aslında Tunus ne tam bir Arap şehridir, ne de Fransız. Burası bir Yahudi şehridir. Dünya üzerinde çok ender bulunur noktalardan biridir burası. Buranın Yahudileri kendi ülkelerinde gibidirler. Her şeyin sahibi onlardır ve sakin bir hayat sürerler. Bu oryantal hava içinde Arlequin'in yarattığı bir mozaiktir. Arap ve Türk levantenleriyle, kapalıçarşıları kapatan yahudi tacirleri bir arada yaşatmayı başarmıştır. Kapalıçarşıların en ilginci de esans çarşısıdır. İsterseniz oraya da bir uğrayalım...

– Çok isterdim ama gördüğünüz gibi halim perişan. Bir an önce bir banyo yapıp uzanmak istiyorum...

– İlk fırsatta bir handa dururuz. Nabeul olabilir mesela...

– Güzel. O zaman eğer mümkünse çok rica edeceğim önce Nabeul Otel'e gidelim. Sonra sizinle etrafı gezme keyfini yaşamak isterim tabii...

– Zaten ilk durağımız orası. Akşama kadar yolu yarılamış oluruz.

-la ramblas barselona'da
ben hotel la ramblas'dayım
önünden turist nehri akan bir otelin
arkasındaki balkondayım
arka balkon nehir manzaralı olmadığı gibi
denizi de görmüyor
manzara olarak bir adet kule tepeli gaudi var
gaudi bir balıkçıl kuşu ya da papağan cinsi değil
hasır şapkalı
nevi şahsına münhasır bir mimar
kafayı yemiş daha maupassant sağ iken
yapılmamış binalar yapmaya başlayıvermiş
hemen her modernist gibi
zaten öyle yapmayana da
modernist demiyor epistemologlar
gaudi barselona'yı süsleyedursun
post-modernizmden habersiz
mimari değişmiş değişmiş gaudi'yi ezememiş
gaudi'nin mimariye karşı
ciddi bir ezilmeme kapasitesi var
işte hotel la ramblas'daki odamın balkonundan
bir gaudi tepe kuleli binası gözüküyor
iç içe binalar ve dar sokaklardan oluşan
barselona'da
gaudi'nin bu tepe kuleli binasını görebilen tek yer
benim odanın balkonu
yapmış süslemiş bitirmiş gaudi
sonra bakmış ki bakabilmek mümkünsüz
o zaman demiş

ben de tam karşısına bir bina varkılarım
onun balkonuna çıkan görür bu tepe kuleliyi
dikmiş nah tam bu olduğum yere
hotel la ramblas'ı da
ezdirmemiş kendini tepe kuleli binasına

katalanya'da barselona'dayım
kaldığım kervansaray gayet iyi
binası made in gaudi
kendini hiç ezdirmeyen mimar
en büyük eseri sagra da familia'yı dikerken
tepe kuleli
kulesiz bir tramvay eziveriyor dahiyi
raylarla bir oluyor yaşlı gövdesi
yarım kalıyor aile kilisesi
kilise dışında yarım kalan bir şey yok ama bugüne
katalanya'da tişörtü satılıyor gaudi'nin
bina üstüne bina kazandırmış katalanya'ya
şimdi de para kazandırıyor gaudi katalanlara-

10.

Arabada gittiğimiz yaklaşık iki saat boyunca Maupassant orasından burasından çıkarttığı kâğıtlara birtakım şeyler not edip durdu. Ben uyur numarası yaparak olası bir muhabbete engel olurken, bir yandan göz ucuyla onu izliyordum. Acaba yazdığı birtakım şeyler neydi? Şiir olabilir miydi? Bu adamdan şâir olur muydu? Yoksa yazacağı bir hikâye için notlar mı alıyordu? Kendimi tuttum ve sormadım. Allah muhafaza, soracağım soru başıma bambaşka bir sürü dert açabilirdi. Bir ara araba durdu. Maupassant şoföre bir şeyler söyledi. Onlar aralarında hafif fransız sosu katılmış bir Arapça'yla anlaşıyorlardı. Ben hiç tınmadım. Uyuyan adam rolümü bir Hamlet ciddiyetinde sürdürüyordum. Hareketsizliğimiz iyice uzayınca hafif gerinerek kalktım. Araba yolun ortasında duruyordu. Şoför sanki kullanıyormuş gibi elleri direksiyonda, dikkatle ileriye doğru bakıyordu. Maupassant kafasını kâğıtlarından kaldırıp bana baktı. Durduğumuz yol ortasının hemen yanında da bildiğimiz mavi beyaz tabelada NABEUL yazıyordu.

"E, gelmişiz..." dedim.

– Geldik ama uyuyorsunuz diye sizi rahatsız etmeyelim, dedim. Şehir şimdi gürültülüdür, uyanıverirsiniz. Yorgunsunuz biliyorum...

– Ya Maupassant, yapma Allah aşkına. Gidelim otelde uyurum. O kadar gelmişiz, şehir girişinde benim uyanmam beklenir mi yahu?

– Size de yaranmak pek mümkün gözükmüyor mösyö. Belli bir Fransız kültürü almadığınız muhakkak!

Bir taraftan kendime deli gibi "Adama ayıp ediyor muyum?" diye soruyorum ama kendim bana devamlı "Hayır ayıp mayıp etmiyorsun. Bu delinin aklına uymak zorunda değilsin," diyor.

Şoföre döndü, "Deh" dedi. Şoför kırbaç yemiş at gibi gaza bastı. Son yıllarda hiç bu kadar gaz yememiş olan karbüratör öksürdü, kaporta titredi, arka lastikler spin attı ve üç hoplama sonrası araba stop etti.

İlk gördüğüm otele kadar yürüdük. Nabeul Beach Inn tabelasını görünce durdum ve "Ben burada kalıyorum," dedim. Bir bana bir otele baktı. "Güzel, yalnız yatağınızın etrafına yanmış kekik tozları serpmeden uyuyayım demeyin. Buranın tahtakuruları çekirge kadardır," dedi.

Doğru mudur? Yok canım değildir. Ne tahtakurusu, canavar gibi dört planetli otel işte. Yine de kuşkulanıp sordum.

– Siz tahtakurusuz bir otel mi biliyorsunuz?

– Benim kalacağım kervansaray kekik tarlasının ortasında.

– Hadi ya... Demek burada kekik tarlada yetişiyor. Bizim orada bakkalda bulunur. Hem, tahtakurusu benden korksun. Ben bir zamanlar bu Tunus'un tamamını fethetmiş bir ırkın ahvadıyım, iki küçük böcekten mi korkacağım?

– Siz bilirsiniz. Araba tamir olur olmaz ben çantanızı yollarım size. Gelen şoför sizi de alır. Gelmişken Nabeul'ün tadını çıkarın. Bizim kervansaraydaki kadar güzel kızlar sizin Sultan Reşad'ın hareminde bile yoktur.

Yok ya! Öyle bir durum mu var yani burada? Hemen sevimli sevimli kafa salladım Maupassant'a. O da ağır ağır yürüyerek terk etti beni. Check-in'dim Nabeul Beach Inn'e. Sonra odama çekildim. Beach yazan oku takip ederek sahile kavuştum. Üstü üryan turistlerin arasında güneşe verdim kendimi. Etraftaki Maupassant yaşıtı frenk kadınlarına hiç yüz vermedim. Akşam

Kervansaray'da randevum var da... size de boş yere umut dağıtmayayım madam...

-inatçı bir kış bu kezki
odamda cumartesi sabahı
zevkin kokusu sinmiş yatağıma
ilhan berk olsam yazardım kösnülcül
geç kalan yaz köşeyi dönememekte bir türlü
ama benim her yanım güneş yanığı
onyediyle otuz yaşları arasındayım
ve artık farkındayım ki
kızlık başka şey
erkeklik başka şey
kadınlık bambaşka
adını bilmediğim bir koydan denize giriyorum
denizin adı akdeniz
adını bilmediğim bir kadının kokusunu
suya atıyorum
kadının adı fransız
koku suda donuyor çünkü akdeniz buz deniz
koku bu erken yaz akşamı bana bir şey öğretti
biliyorum ki artık
erkekler erkektir kadınlarsa dişi-

11.

Anizet adı altında tüketilen Tunus rakısını da güpleyince keyfim yerine geldi. Gelmemesi için de bir sebep yoktu zaten. Etraf keyifliydi. Güneş gerektiği gibi batıyor, siyahi garsonlara beyaz ceket pek yakışıyor, bir dem önce içtiğim demli nane çayının geniz ferahlatıcılığı üzerine rakının çıngıraklı buzu tam cuk oturan bir lezzetle boğazıma dökülüyor, kumsalda çocuklar şarkı söylüyordu. Bu sonuncusu pek de keyifli bir şey değil aslında ama bu kadar keyfin içinde iki çocuk nağmesi de çekilir artık. Önümden geçen beşir garson çocuğu saygıyla gülümsedi bana.

Akşam her şey Maupassant'ın istediği gibi oldu ve nedense sorun çıkmadı. İki saat kadar sonra şoför bir elinde benim çantam bir elinde arabanın karbüratörü kan ter içinde geldi ve çantamı asıl sahibine verdi. Ben duşumu aldım. Duş çalışıyordu. Biraz döviz bozdurup, dinar zengini oldum. Kendimi turist gibi hissettim. Reception'daki Recep'e adımı iyice yazdırıp, bu otelde olduğumu diğer bütün otellere bildirmesini rica ettim. Yapmadığından eminim. Biraz oteli dolaştım. Bir özelliği yok. Ofsaytta kalan bir durum da yok. Teras barda bitmiş rakımla yeni gelen rakım arasında nişan tazelerken, makyaj sarfiyatı yapmış frenk kokonaları bile hafiften çekici gelmeye başlıyordu ki gözüme... İşte tam o sırada ortalık birbirine girdi.

Kumsaldan kopan gelen şarkıcı çocuklar, tren vaziyeti almış bir şekilde "Alouette" isimli emperyalist frenk şarkısını bağıraraktan ve kendi seslerinden daha hızlı koşaraktan teras bara daldılar. Üstüme üstüme gelen çocuk selinden göbeğimi masaya dayayarak ve Belek tipi beyaz plastik

sandalyemi çekerek sıyırtmaya çalışırken, masam devrildi. Devrilen masayla ona yaslanan ben de devrildim, iki devrik nesne olan ben ve masanın altında da hemen önümdeki masaya servis yapmakta olan beşir garson vardı. Onun tepsisindeki sebzeli kuskus tabağı iki kokonanın pörtümüş göğüs dekolteleri içine fifti fifti dağıldılar. Kokonanın biri acı ve muhtemelen çok sıcak patlıcanı dışarı atayım derken yanlışlıkla közlü patlıcan esnekliğindeki göğsünü dışarı pırtlattı. Öbürü hem kendi durumunu hem de arkadaşının ucu tabağa girmiş göğsünü fark edince bir çığlık attı. Acı patlıcanın kırağının çalmasına şaşırmış gibiydi. Altımdaki garson bana kibarca gülümsedi. Bu arada tren çocuklar da üstümüzden atlayarak Halkalı'ya doğru yollarına devam ettiklerinden bir türlü ayağa kalkma fırsatını bulamadım. Son vagon da geçtikten sonra doğruldum ve karşımda ikibuçuk metre uzunluğunda, bir dudağı yerde bir dudağı gökte, gözleri kan çanağı renginde, bembeyaz üniformalı, üzerinde "şoför" yazan korgeneral şapkasını elinde tutan, zepzenci bir adam buldum.

Apoletlerine bakıp, "Mahbes'e mi yine?" diye sordum. Çünkü bu durumdan dolayı kendimi bu kez gerçekten suçlu hissediyordum.

"Buradaki Türk misafir siz misiniz?" diye sordu. "Nereden anladınız?" diye sordum.

"Mösyö Maupassant, oteldeki diğerlerinden farklı birini göreceğimi, ve onun mutlaka siz olacağınızı söyledi," dedi.

"Kendisi çok mu sıradanmış sanki..." dedim. "Kendileri akşam yemeği için sizi kekik tarlasındaki çiftliğe bekliyor, sizi götürmek için geldim," dedi.

"Yok mersi, ben gelmem," diyecektim ki, toparlanan iki kokonanın, ellerindeki çatallarla bana doğru saldırıya geçme hazırlığında olduklarını fark edince, "Hazırım, Maupassant'ı daha fazla bekletmeyelim," dedim. Ben önden geçtim, korgeneral kostümlü şoför arkamdan beni takip

etti, saldırıya kalkışan kokonalar onun sırtına çarpıp, geri çekildiler.

Bir limuzine bindik. Turgut Reis buraları haraca bağladığında adı Nebil olan Nabeul şehrini geçtik. Sağlı sollu dükkânlarda rengârenk toprak seramik kaplar satılıyordu. Başka da bir şey satılmıyordu. Radyoda çalan Fransız şansonları kesildi ve yine ezan okunmaya başladı. Günde beş rekat otomobile bindiğimi fark ettim. Ezana hep arabada denk geliyordum. Hiçbir araba beni gideceğim yere götüremiyordu. Dörtgen minareli, güzel işli bir caminin yanından saptık. Sokaklarda pek kadın yoktu. Akşamın alacakaranlığında yaşlı Tunuslular beyaz entarileriyle limuzinin farlarına yakalanıyor, kahve önlerinde tek tük nargile içenler öylece hareketsizce duruyorlardı. Zamanın nasıl geçtiğini fark etmeden, bir film seyreder gibi camdan dışarıya baktım. Bir yoksulluk atmosferi gözlemlenmesine rağmen, sokaklar, evler, insanlar, pırıl pırıldı. Yere çöp atmama bilincinin üçüncü dünya ülkelerinde yerleşmiş olabileceğini sanmazdım. Bu kısa yolculukta en çok dikkatimi çeken de yolların düzgünlüğü oldu. Sonuçta Nabeul, küçük bir kasaba. Ama parke taşların kaldırımla birleştiği çizgilerin düzgünlüğü, mazgalların yol seviyesiyle aynı olabilemeleri, çukur ve kazı kalıntılarına rastlanmaması, bir kez daha memleketim için üzülmeme neden oldu. Benim canım memleketim acaba ne zaman kendinden daha geri kalmış bir ülkeninki kadar gelişmiş yollara sahip olacak?

Dörtgen minareli, güzel işli bir caminin yanından saptıktan sonra, köy yollarında gitmeye başladık. Ağaçlar yavaş yavaş seyreldi ve yıldızlarla kaplı gökyüzünün altında dümdüz bir arazide ilerledik. Karanlık bastırdığından çöl de miyiz değil miyiz bilemiyordum. Bir süre sonra da bu alanın ortasında ağaçlar ve sarmaşıklarla kaplı, sönük birkaç ampulün aydınlatamadığı bir nevi vahaya vardık. Eğer etraf çölse, burası bir vaha olmalıydı. Ya da abartmamak gerekirse,

mis gibi kekik kokularının çöl esintisine karıştığı bahçeli bir çiftlik.

Korgeneral kapımı açtı. Sonra da kapadı tabii. Eliyle sönük ampullerin aydınlatamadığı derme çatma kapıyı gösterdi ve binip gitti. Ben belli bir oranda tedirgin adımlarla kapıya yaklaştım. Ne demeye gelmiştim ki şimdi bu neresi ve ne olduğunu bilmediğim yere? Maupassant'ın ne hayrını görmüştüm ki, çağrısına evet demiştim? Hangi uğursuzlukla karşılaşacağımı tahmin bile etmem imkansızdı. Kapının önünde durdum. Limuzinin yok olmakta olan stop lambaları uzaklaşıyordu. Etrafta ne bir başka araba, ne bir canlı izi, ne de ses vardı. Kapıyı ittim. Sanki bütün Sahra çölünde yankılanan bir gıcırtı çıktı. Girdim. Ağaçların altında ince uzun bir bahçe yolu önümde uzanıyordu. En uçta da beyaz bir ev. Hızlı adımlarla eve doğru yürümeye başladım. Etraf zifiri karanlıktı ve tek hedef o evdi. "Dikkat köpek var" yazılı bir levha bulunmaması insanı daha da ürpertiyordu. Levha bir yere düşmüş olabilirdi.

Eve yaklaştıkça, bir Berberi müziği duyulmaya başladı. Davul-zurna sesine yabancı değilim. Bilirim. Ve mümkün mertebe yabancı kalmaya özen gösteririm. Bu ikiliyi uzaktan sevmek aşkların en hoşu gelir bana. Aynı enstrümanlardan çıkıyor olsa da, bu müzik tatlı geldi kulağıma. Davul mutedil buluşuyordu tokmakla, zurna da sanki üç delikli değilmişcesine zengin melodik cümleler kuruyordu. Yerel mimarinin kasabada da sık rastlanan tek katlı örneği olan ev, gayet kaliteli ve yeni bir yapıydı.

Kapıdaki çıngırağın ipini çektim. Çınladı. Çikolata renkli bir çocuk kapıyı açtı. Kafasında bordo bir fes vardı. Çok sevimli bir suratı, bembeyaz gözakları ve yerel kıyafetleriyle beni karşıladı. Küçük bir demet yasemin çiçeği uzattı.

"Mösyö Maupassant'ın misafiri misiniz efendim?" dedi. Koloniyalist bir baş hareketiyle olumladım. Eliyle içeriyi gösterdi. Müzik sesi artmıştı. Kalın ve çok ağır, aynı

cami kapılarındaki gibi bir perdeyi kaldırıp içeri girdim. O an bir kadın çığlığı duyarak irkildim.

-dapadar sokaklar birbirine eklenirken
koku ağırlaşırken
dizlerim ağrımaya başlarken
inatla tırmanıyorum
tanca medinasının merdivenlerini
benden önce allen ginsberg de tırmanmış
paul bowles'un evinin önündeyim
zili çalıyorum kimse açmıyor
mick jagger da çalmış ona da kimse açmamış
paul'un komşusu çıkıyor camdan
paul bey evde yok amerika'ya gitti geçen hafta diyor
tedavi zamanı, her yıl gidiyor
nesi var diyorum
yaşlılık tabi diyor
gelmiş adam seksen küsur yaşına
hâlâ bütün gün ot içiyor
laf dinletemiyoruz
hem haddimize mi
paul bey hepimizden daha eski tanca'lı
bütün buralar onun
o bütün buraların hayatı
buralara bir göz atıyorum
nasıl bir amerikan yazarının hayatı olur
anlamıyorum
eugene delacroix yaşasa belki anlatırdı
ben anlayamıyorum
tarık bin ziyad'ın
711 yılında geçtiği boğazın ucunda
1287 yıl sonra fas limanı tanca'dayım

paul bowles'u evde bulamadım
pera palas benzeri continental otelime dönüyorum
koku artıyor
koku kurban bayramı kokusu
tancalılar kurbanı kestikten sonra
kafa ve sakatatını sokakta yakıyor
koku işte öyle bir koku
tanca pis
her yer çöp dolu
limana inerken bir meydandan
cebelitarık'a bakıyorum
william burroughs da bakmış
sean connery'nin james bond'u oynadığı
eski hapishanenin yanından düz aşağıya vuruyorum
iki dar taş sokak viraj arasında
arkadaşıma rastlıyorum
ikimiz de daha arkadaş olacağımızı bilmiyoruz
birazdan öğreneceğiz
onun adı abdelnabi benselam
gnawa express grubunun şakırtıcısı
şakırtı çıkartan bir alet çalıyor
bir de tek telli gitarı var adı gimbri
ben tek telli gimbriyi alıyorum tekelime
o şakırdatmaya devam ediyor
bir de ninni sesi debelemelemelelemeee
kopup gidiyoruz cebelitarık'tan
montreux caz festivali'ne
oradan berlin'e oradan aix'e
hatta bir ara
harbiye açıkhava tiyatrosu'na dahi esiyoruz
arkadaşım buralarda çalmış
ben dinlememişim
mick jagger da dinlememiş
william burroughs da
delacroix da

allen ginsberg de
hatta hatta paul bowles da
hepsine fark atıyorum tanca'da
aynı farkı berlin'e aix'e montreux'ye de atıyorum
tanca'da tan vakti ya
arkadaşımla caz yapıyorum
parçanın adını
tanca'da tan izi koyuyorum
tan izi ya-

12.

Çığlık, davulcunun sağında, zurnacının solunda, yani orkestranın tam ortasındaki kadından geliyordu. Kadının coğrafi konumu itibariyle, şarkıcı olduğuna karar verdim. Yükselen alkışlar da çığlığın şarkı olduğunun göstergesiydi. Tamamen şark havasında dekore edilmiş bir salondaydım. Heybelerden oturma yerleri duvar dibi boyunca dizilmiş, önlerinde birer nargile olan yerli halk el çırparak müziğe katılıyorlardı. Sahnenin önünde salonun tek masası vardı ve Maupassant da o masadaydı. Ona doğru ilerledim. Beni görünce yanında oturanlar hemen kalkıp bana yer verdiler. Masanın ağası da "Geldiğinize çok sevindim mösyö," dedi. "Pişman olmayacaksınız." Oysa kadının sonsuza doğru ilerleyen çığlığı pişman olmam için yeterli sebep gibi gözüküyordu.

Benim de oturmamla masa yeni bir tasarıma kavuştu. Bütün tabaklar değişti. Yarım kalmış mezeler gitti ve hemen yenileri geldi. Rakım dolduruldu. Masadaki yemekleri görünce oldukça sevindim. Açlıktan artık antiasit caz çalmaya başlayan midem için mükemmel denebilecek hedefler vardı masada. Bizim usul, küçük küçük meze tabaklarında zeytinyağlı fasulye, karides, muska böreği, pilaki, salatalar iki garson tarafından tabağıma transfer edildi. Ben yemeğe girişirken kimse birbiriyle sohbet etmiyor, herkes pür kulak, uzayıp giden kadın çığlığına takılıyordu. Kadının çığlığı sona erdiğinde, büyük bir alkış kopmuş ve ben mezelerimi bitirmiştim. Mezelerden çok memnun kaldım ama ne var ki, ne zeytinyağlı fasulye, ne karides, ne muska böreği, ne de pilaki yemiş gibiydim. Şekli tamamen

bildiğimiz gibi olan bu yemeklerin her birinin tadı bambaşkaydı. İçlerine katılan baharatlardan olsa gerek, bambaşka bir rayiha ve lezzetle asit cazı durdurmuşlardı. Yavaş yavaş işler yoluna giriyor gibiydi. Tatile benzer bir şeyler oluşmaya başlamıştı hayatımda. Çılgınca kadını alkışlayan Maupassant bile gözüme sempatik geliyordu. Mezelerin nefaseti, hiç tanımadığım bir takım baharatlara bağlıydı bu kesin. Ama hiçbiri öyle buram buram kokan Arap baharatlı da değildi. Ana yemek olarak ortaya üzeri tuz tabakasıyla kaplı, ateşler içinde bir akkor halinde, devasa bir balık geldi.

Maupassant servisi kendi yaptı. Balık da enfesti. Onun da içinden sanki etine şırınga edilmiş gibi aromatik tatlar geliyordu. Bu balık bana tam dört kadeh Anizet içirdi. Hafif hafif kafayı bulmaya başlamıştım. Süregiden muhabbetin ne olduğunun bile farkında değildim.

Karnım doyunca ben de sahnedeki olaya takıldım ve o an çığlık sahibi kadının güzelliğini fark ettim. Gözlerimi ondan ayıramamamı fark eden Maupassant bir ara bana dönüp şöyle dedi...

"Ne kadar gizemli bir yüzü var değil mi?"

"Bence daha da fazlası var, gizemli yeterli bir sıfat değil," dedim. Güldü ve başıyla onayladı. Garsona şarap ısmarladı ve bir daha hiç unutmayacağım bir laf etti:

– Çiftleşmek aslında o kadar çirkin bir eylemdir ki, güzel bir yüzden yayılan ruh ışıltısı olmasa, insanlığın kökü kururdu...

Şarap masaya geldiğinde, bana bir Fransız olarak Tunus şaraplarına olan hayranlığından bahsetti. Eline aldığı şarabı bardağa koymadan önce yaklaşık on dakika bir şarabın nasıl içilmesi gerektiğini, iyiyle kötü arasındaki değerlendirmenin kesinlikle sübjektif olamayacağını, buna bizzat şarabın kendisinin karar verdiğini anlattı. Rakı üstüne şarap içmek beni genellikle bozar ama bu kadar nutuk dinledikten sonra içmemek olmazdı.

Masadaki üçüncü bardağın kimin olduğunu sordum, parmağıyla sahneden bize doğru yaklaşmakta olan ve yaklaştıkça daha da güzelleşen şarkıcı kadını gösterdi. O birkaç saniye sanki ağır çekim bir film gibiydi. Kadın yaklaştıkça, gözlerinin çekim alanına giriyordum. Bir an sonra yanıma oturacaktı, tanışacaktık, elini sıkacaktım ve bütün bunlar bana inanılmaz geliyordu. Daha önce çeşitli rastlantılar ve iş ilişkileri dolayısıyla Bo Derek'le Ursula Andress'le Franceska Dallera'yla tanışmıştım. Dibine kadar âşık olduğum kadınların hiçbiriyle tanışırken de, güzelliğine bittiğim, büyüsüne kapıldığım kadınlarla beraber olduğumda da böyle olmamıştım. Bu köylü güzeli beni darmadağın etmiş, terleyen ellerim, yükselen tansiyonum, dikilen saç diplerimle gayet salak bir duruma düşmüştüm. Ayağa kalktık. Kadın bir Mona Lisa gülümsemesiyle Maupassant'ın elini sıktı. Maupassant onu tek bir yanağından öptü. Bana döndü, "Tanıştırayım..." dedi. Sandalyeye tutunmak zorunda kaldım. Abide gibiydi, alayimisema gibi... Aristokrat bir tarafı da vardı, arzuyu sindirmiş bir hali de... Billur gibiydi, cazibesinde candanlığı okunuyordu. Cömert, cüretkâr, çarpıcı, dantel çıplaklığında, denizin derinliklerindeki bir defineydi. Aynı anda doğulu ve güneyliydi. Kendi ırkının safkan bir örneği ve aynı zamanda da melezdi. Hareketleri durgun, duyarlı ve düşünceli, yaklaştı da yaklaştı. Erguvan kokusu muydu esaretine girdiğim esansı? Gözleriydi gücü, yalnızca geceleri rastlanacak bir güneş çarpmasına uğrattı beni. İkame edilemezliğinin iktidarında, inci, ipek, kadife, karanfil karışımı seziliyordu. Sahibini satın almış bir köle kadar mağrurdu. Tüm ufkumu kaplayan vücudunun uhdesindeki zerafet, zekâ ve zulüm bir arada, onunla beraber hareketleniyordu. Adını tahmin etmek istedim o an. Letafet olabilirdi... Lamia olabilirdi... Mahpeyker, Maya, Meryem, Nevinur, Neslişah, Jengar, Mayda olabilirdi... Genizden gelen bir sesle konuştu:

– Memnun oldum benim adım Malak.

-benim adım izzeddin
bu ismi bana babamın babasının babası bulmuş
nereden bulduğunu bilmiyorum
çünkü değil babamın babasının babasını
babamın babasını bile tanımıyorum
babamın babasının babası
babamın babasına izzeddin adını koyduktan
çok sonra
benim babam da bana babasının adını koymuş

ben bu adla birlikte
bu kitabın geçtiği yerlerde gezerkene
yanımda bir sevgiliyle
sevgili bana sinirlenip bir blöf attı kumdan çöle

ksar ghilane vahasında
harbiden kum tepeli çölün
harbiden bir kaynak su gölü
ve palmiyeden ibaret vahasında
mehtaba bakıp yiyişeceğimize
birbimizi yedikten hemen sonra
kumdan çöle atılan blöf şöyle diyordu:
ortam gayet çölde çay filmi
senden sıkıldım artık
bertolucci şahidim olsun
ilk yakışıklı bedevinin devesinin terkisine
atacağım kendimi.
kurtulup bu cinnet aşkından
debra winger olma yolunda

oysa ben john malkovich değilim ki
o nasıl debra olsun
dedim ya benim adım izzeddin
adımdan sorumlu ben değilim
babamın babasının babası takmış bu adı
bu benim takma adım
izzeddin değil de malkovich olsam
gitsin kız istediği deveciye takılsın
ama sonuçta biliyorum yine bana dönecek
tutup deveciden kaptığı frengiyi
benim ilgili yerime dolayacak

yine de gitti sevgili
iki metre palmiye yarması bir zenci
elleri o kadar büyükse
frengi musluğu nasıldır kim bilir
yüzünü örttü zenci
daha bir zenci oldu
sevgili balık etiydi
zencinin gözleri yeşil-gri
elini uzattı zenciye
sevgili adını söyledi
zencinin adı izzeddin çıktı iyi mi?
daha binemeden devesine geri geldi bizimki
yıldızların işaretiymiş bu ad meselesi
o tencereymiş aslında
ben kapak
tencere yuvarlanmış kapağını bulmuş
bütün yemekler dökülmüş-

13.

Başımın üzerinde bir Caterpillar dozeri varmış gibiydi uyandığımda. Boyun kaslarımın cılız gücü başımı yerden kaldırmaya yetmedi. Bir spor salonuna yazılmadığıma pişman olduğumu düşündüm. Dozere boyun eğdim yatay pozisyonumu korudum. Kafamın içinde Çin Milli Ordu Takımı dar alanda kısa paslaşmalar yapıyordu. Gözlerimi hafif araladım. Aralık bir kirpik kalınlığı kadar filandı. Burnuma hafiften çürük yumurta kokusu geldi. Midemi yokladım. Yok, mide bozukluğu ertesi minik gaz çıkarmalardan sebep koku değildi. Bir yerlerde bir yumurta çürümüş olmalıydı hepsi bu.

İlk soru: – Neredeyim?

İlk soruya yanıt: – Etraftaki bordo renk hâkimiyeti ve sinmiş tütün-alkol kokusuna göre son geldiğin yerdesin.

İkinci soru: – Orası neresiydi?

İkinci soruya yanıt: – Hani Maupassant'ın çağrısıyla kekik kuşatmalı bir müstahkem mevkiye gelmiştin ya...

Üçüncü soru: – Lokantaydı orası değil mi?

Üçüncü soruya yanıt: – Bir bakıma evet. Sonra âşık oldun. Malak'a. Hatırlasana. Dünyanın en güzel kadınına. Tanıştınız. Senin yanına oturdu. Müthiş bir sohbetti. Onu çok güldürdün. Gözlerini dikmiş seni dinliyordu. İkiniz de Amin Malouf hayranı çıktınız. Bütün gece sana Tanios dedi durdu. Sonra Maupassant da sohbete katıldı. Sana eğer şaka kaldırabilirsen, hoş bir sürprizi olduğunu söyledi. O Malouf'u tanımıyormuş. Malouf doğduğunda o çoktan ölmüşmüş. Malak'ın kendine benzettiği Maupassant karakteri olan "Une Vie"deki Jeanne'dan konuştunuz.

Maupassant ilk kez orada Jeanne'ı yaratırken Malak'dan esinlendiğini itiraf etti. Malak ağladı. Sen onu teselli ettin. Sonra bahçeye çıkıp enfes kekik kokuları arasında yürüyüş yaptınız. Senin kulağına eğilip "Une Vie"nin son cümlesini fısıldadı: "Hayat... Görüyor musunuz Tanios, hiçbir zaman istediğimiz kadar güzel ve sandığımız kadar kötü değil..."

4. soru: – Yavaş yavaş hatırlıyorum. Sonra, ya sonra? Aramızda bir şey oldu mu?

4. soruya yanıt: – Şu an yanında çıplak yattığına göre herhalde olmuştur. Her ne kadar Fransız edebiyatından biraz çakıyor olsan da sonuçta yine de Türksün. Böyle fırsatı kaçırmazsın...

Kendimle sohbetim buraya kadar sürdü. Yatan pozisyonumu hiç kaybetmeden sağımdan soluma döndüm. Çinli futbolcuların hepsi devrildi. Evet, Malak yanımda malak gibi yatıyordu. Üzerinde bir masa örtüsü vardı ama o tarife gelmez bacakları tamamen açıktı. Örtü göbeğinin üzerinden geçiyordu ve gece bir ara dilimi içine soktuğum hızmayı görünce bir şeyler daha hatırladım. Onun şarkı söylediği sahne üzerinde sevişiyorduk. Saatlerce seviştik. Bedenimi ondan ayıramıyordum. Çok sarhoştum ama ondan vazgeçemiyordum. Büyülenmiş gibiydim. Tırnaklarına baktım. büyücü tırnağıydı onlar. Sırtımı tırmalarken bir yılan gibi zehirini kanıma karıştırmış olmalıydı. Ona bir kez bile Malak demediğimi hatırladım. Sürekli Melek diyerek sevişmiştim.

Meleğim, meleğim benim... Nasıl da melek gibi uyuyordu. Kirpiklerini seyrettim. Gözündeki boya bozulmuştu ama bir kafesten süzülen ışığın aydınlığında seyrine doyulmaz bir görüntü veriyordu. Peki nasıl olmuştu da sahneden en uzak noktaya kadar gelmiştik? Doğruldum. Burası yatmak için düzenlenmiş gibiydi. Masa biraz ileri itilmiş, üzeri toplanmış, her şey yerine sadece bir nargile duruyordu. Nargile mi içmiştik? Tekrar tek muhatabım olan

kendime döndüm.

Ek Soru: – Nargile mi içtik? Orasını hiç hatırlamıyorum.

Ek soruya yanıt: – Evet sizi salonda yalnız bıraktılar. Malak, senin önünde erotik danslar yaptı. Yavaş yavaş da soyunuyordu. O senin hatırladığın sevişme sahnesi bundan sonra oldu.

2. ek soru (Valla bu son): – E, nargileyi ne zaman içtik o zaman?

2. ek soruya yanıt (Bir daha olmasın): – Siz seviştikten hemen sonra, iki başka kadınla birlikte Maupassant içeri geldi. Kadınlar nargileyi yaktı. Bu yatağı hazırladılar. Hepiniz kuruldunuz. Nargileye garip kokulu bir macun koydular. O zaman içtiniz işte.

3. ek soru: – O neydi, sonra ne oldu?

3. ek soruya yanıt: – Başka soru yok demiştin.

Gerisini kesinlikle hatırlamıyordum. Her şey buğulu bir perdenin arkasındaydı. Çin Ordu Takımı'nın başıma ilk iltica ettiği anlardı. Yerçekimini kaybetmiştim. Bir sabun köpüğü gibi sağa sola uçuşuyordum. Daha doğrusu etraf bir sabun köpüğüydü, ben de o köpük balonunun içinde hapistim. Döndükçe dönüyor, sağdan sola uçuşuyordu baloncuk.

Biraz daha doğruldum. Neredeyse oturuyor bile sayılırdım artık. Anadan üryan olduğumu fark ettim. Ayağa kalkmaya çalıştım. Yapamadım. Altımdaki hasır altlığa yapışmıştım. Biraz zorladım. Hasır da benimle birlikte kalkıyordu. Zorlayıp bedenimin kaide kısmından ayırdım. Uhu'yla yapışmış gibiydi. Peki başka yerlerde olması gereken bu yapışkan sıvı kalıntısı niye olması gereken yerde değil de benim kıçımdaydı?

Buğuların arasından bir görüntü daha zihnime düştü. Malak ve diğer iki kadın altımda Maupassant ise arkamdaydı. Herkes gülüyordu. Maupassant'ın kahkahaları beynimde çınlıyordu. Hiçbir şey yapamadığımı hatırladım.

Ve bütün bellek kapasitemi kullanmış olduğuma karar verdim. Başka bir şey anımsamama imkân yoktu. Çünkü sızmıştım. Birden kalbim atmaya başladı. Kan beynime sıçradı. Yoksa, yoksa Maupassant, o aşağılık yağ torbası, fırsattan istifade, beni becermiş miydi?

-sınır demek pasaport demek olduğu kadar
iki farklı ülke de demektir
bazı ülkeler aralarından sınırı kaldıracak kadar
sınırsız serbesti ortamı yaratmışlarsa da
genelde bir sınır varsa bunun iki yanı olur

amerikan bandıralı san diego ile
meksikalı tijuana arasında ise tek taraflı sınır var
amerikan der ki;
isteyen tijuana'ya gitsin
beni ırgalamaz
zaten bende çok adam var
ama geleni sokmam
zaten bende çok adam var

meksika boş yere memur maaşı bile ödemez sınıra
amerika'dan meksika'ya kaçmak kolay olsun
banka soyanlar
paraları mexico-bank'a yatırsın diye
ne gelene ne gidene
ne sınır kor ne pasaport sorar

sınır california'nın boğaz köprüsü gibi tıklım tıklım
herkes oradan oraya gidiyor
ben de herkestenim
oradan oraya gideceğim
çünkü eğer bir yer varsa bir yerlerde
oraya gidilmelidir
orada bir şey yaşanmalıdır

o yaşanan şey bu kitaba sokuşturulmalıdır
ben tijuana'ya gitmezsem
bu kitap bitmez
bu kitap bitmezse öbür kitaba başlanamaz
kitabı kitaba eklemedikçe yazar olunmaz
yazar olamayınca mesleksiz kalınır
bu yaştan sonra
baştan okula gidilmez

tijuana sokakları san diego'nun kerhanesi gibi
birden kayboldu california rüyası
dönmelere çarpılıyor karşıdan karşıya geçerken
zengin yerini fakire
huzur karmaşaya
sağlıklı yaşam aids kokusuna bıraktı

geceyi margarita edip sızmaktan başka çare yok
bir soğuk zincir oluşturuyor margarita bardakları
zincir uzadıkça duman artıyor atmosferde
zincir sağlam ama ben kopuyorum zincirden
odamı bulabilmek için
zincirin sol halkasını
odama en yakın margaritacıda kopartıyorum
hafif meyilli bir sokakta odam
yuvarlana yuvarlana varacağım odama
bukowski misali
bir kadın sesi bastırıyor zincirin şıngırtısını
– hey chinaski!

iki yüz kilodan biraz az
yüz doksandan az değil
kendine kadın süsü vermiş
canlı ve yürüyebilen bir ada
parmağıyla beni ısıtmaya çağırıyor
– bir dolara veririm sana!

hava zaten sıcak
ısınmaya ihtiyacım yok
ne kadar sarhoşsam da
bu mayına çarpasım yok
ayık olacaksın oğlum chinaski
en sarhoş olduğunda bile
sen değil miydin söylenen
gerçek ayyaş kafayı asfalta çaktıktan sonra da
ayılınca evine dönebilendir diye-

14.

Malak'ı dürterek uyandırdım. Başıma böyle bir şey gelmiş olmasını kaldıramıyordum. İçinde bulunduğum iğrenç ve aşağılatıcı durumdan tek kurtuluşum, meleğimin bana bambaşka bir açıklama getirmesi olabilirdi ancak. O da ancak ağır ağır kendine gelebildi. Hâlâ çıplak yerde yatıyordu ve hâlâ onu arzuluyordum. Giyindim ve ayağa kalkıp karşısında gözlerini açmasını bekledim. Benim az önce geçirdiğim evreleri tek tek onun da geçirdiği belliydi. Çin Milli Bayan Futbol Takımı'nı silkeledi ve gözlerini gözlerime dikti. Bir gariplik olduğunu sezmişti. Olabildiğince çabuk cevap alabilmek için çok net sordum:

– Dün bana ne oldu?

– Nasıl yani?

– Dün benim başıma ne geldi?

– Söylediklerin doğruysa âşık oldun. Gerçi hep öyle derler sonra sabah akılları başlarına gelir ve karılarının yanına dönerler ama sen bayağı ciddi gibiydin...

– O olabilir. Ben onu sormuyorum. Başka ne oldu?

– Sarhoş oldun herhalde ama sanırım o daha "olabilir" bir durum.

– Bak, ben çok ciddiyim. Hemen bir açıklama istiyorum.

– Belki konuyu daraltırsan yardımcı olabilirim. Sabahları olduğumdan daha az zeki olurum. Görüyorum ki sen de öylesin...

– Peki çok açık olarak soruyorum...

Sustum. Bunu "çok açık olarak" nasıl sorabilirdim ki? Aklıma gelen bütün soru cümlelerini dile getirmekten

utanıyordum. Bilimsel bir dil kullanıp, "Maupassant Bey dün gece benimle arzum dışında cinsel bağlamda ters ilişkiye mi girdi?" desem mi uygun olur? Yoksa adli bir dil kullanıp, "Dün bu salonda bulunan iki insan erkek cinsi arasında, toplumda genel olarak kabul görmeyen türde bir eşcinsel eylem saptandı mı?" desem mi?... Sonuçta edebi bir cümle kurmaya karar verip, "O Maupassant ibnesi dün gece bana arkadan çaktı mı?" deyiverdim.

Malak, önce birkaç saniye anlamsız anlamsız malak gibi suratıma baktı, sonra da bir kahkaha patlattı. Gülmekten kırılıyordu. Bu sefer ben Malak'a malak gibi bakıyordum. Katıla katıla gülüyor, bir taraftan bir şey söylemek istiyor ama gülmesini tutup sesli ve sessiz harfleri bitiştirip sözcük oluşturmaktan uzak kalıyordu.

Bu yanıtsızlık aslında benim için basbayağı bir yanıttı. Elin orospusuna hem âşık olmuş, hem de soytarı durumuna düşmüştüm. Postu deldirmiş olmam da cabası... Kendimi bütün tersanelerine girilmiş, bütün gemileri yakılmış, acz ve dalalet içinde hissediyordum. Kıkırdaya kıkırdaya sordu:

– Yoksa... yoksa kıçında yapışkan bir madde mi buldun?

İşte! Korktuğum başıma çarptı. Her şey umduğum, daha doğrusu ummadığım, umamayacağım gibi olmuştu demek. Midem bulanmaya başladı. Gözlerim kararıyor, her biri birer kahraman olan atalarımın sert ve beni dünyaya getirmiş olduklarından pişman bakışları gözümün önüne geliyor, bedenimden iğreniyordum.

"O yumurta akı," dedi.

"Anlamadım," dedim. Çünkü anlamamıştım. Yoksa bir de yumurta mı sokmuştu sapık herif içime?

– O yumurta akı. Maupassant bu şakayı bıkmadan herkese yapar. Gece uyuyunca misafirinin kıçına yumurta akı sürer. Sabah uyanınca kendini iğfal edilmiş sanıp korksun diye. Bu ortaokullarda yapılan çok eski bir şakadır. Senin

de yiyeceğini sanmazdım. Ne bileyim diğerlerinden farklı görünmüştün bana. Son üç yıldır bu şakayı yaptığı herkes yedi ve gidip burnuna bir tane indirdi.

"Ciddi misin sen?" dedim. Yine gülmeye başladı. Parmağınla salonun köşesini gösteriyordu. Gösterdiği köşeye gittim. Yerde bir kesekâğıdının üzerinde iki yumurta kabuğu ve içinde sarıları duruyor, pis bir koku yayıyordu.

"Senin Allah belanı versin Maupassant," dedim. Gülmeye başladım. Birden rahatlamıştım. Malak arkamdan gelip gülmekten titreyen sırtıma sarıldı. Yumuşacıktı. "Seni şaka kaldırırsan, bir tane yapacağı konusunda uyarmıştır sanıyorum. Bu konuda kalp kırmamaya çok özen gösterir," dedi. "Ben o şakanın sen olduğunu sanmıştım," dedim. "Ben şaka değil gerçeğim, istersen dön bir bak," dedi. Döndüm bir baktım. Hâlâ çırılçıplaktı. Hâlâ dayanılmazdı. Hâlâ dayanamadım.

-beraberken ne güzeldir venedik
beraber olanlardan belli
benim önümde öpüşmeseler
ben de istiyorum
venedik'te bir oda
saat ya akşamın ya sabahın yedisi
penceremin önünde pansiyoncunun kızının kedisi
kız öpüşme yaşına gelmemiş henüz
şimdi olsa başka olurdu
sene bindokuzyüzseksendört
kedi kaçacak kızım pencereyi ört
kedi kaçacak çünkü kedi erkek

bir başıma karşı penceredeki
dişi kediyi seyrediyorum
garipten öte duygulardayım
daha her şeyi yerli yerine koymamış aklım
yalnızlık
sevinç
korku
heyecan
üzüntü
burukluk
zevk estetik
egzotizm
istek
duyum
rönesans
rahat

geçicilik
yorgunluk
özlem
zaman-mekân
övünç

bir kıskançlık ve acı eksik
daha koyamamışken her şeyi yerli yerine
ikisini atıyorum kedili pencereden aşağıya
bu kaleci bu golü yemeyecek kardeşim
bu kaleciye şandelden kıskançlık
ve acı golü atamazsınız

bir yüzyıl eskiyor
bu kaleciye o golü atacak dişi forvet çıkmıyor
bütün mumların söndüğü bir kilise gibi
kilise zaten aydınlık muma gerek yok ki
onun bunun yansıması ışıklarla da
renk elde edilebilirken
kıskançlık ve acı golü yememin âlemi yok
ruhumun aydınlığı spot fenerim olsun
geçiyorum yıllardır yanınızdan
şöyle bir göz ucuyla bakıp anlıyorum
işin kötüsü anlıyorum harbiden
anlamasam var ya
ben de sizin kadar kolay döndürürdüm
içimdeki değirmeni
ve o kadar kolay uçardım ki
hiçbir dala takılmazdım size dair
oysa takıntılıyım etraf dal dolu
amazon ormanlarında göğe bakıyorum
dallardan gökyüzü seçilmiyor
venedik'ten on altı yıl sonra
her tür dala takılmışım venedik'ten bu yana
dalların küçük dalcık uzantıları gözlerime batıyor

ama ne acı ne kıskançlık dalı göremiyorum
oysa dallardan gökyüzü seçilmiyor-

15.

– Tebrik ederim. Gerçekten tebrik ederim sizi. Gerçekten şaka kaldırabiliyormuşsunuz. Bunca yıldır bu şakayı yaparım, daha önce hiç işin aslını fark eden olmamıştı. Ama siz... Siz demek öyle yüce bir kişisiniz ki Mösyö, bu şakayı bilmemenize rağmen duruma uyanıyor, ardından gelip benimle konuşuyor, suratıma bir yumruk patlatmadan masamda oturuyorsunuz. Aynı şey bana yapılmış olsa ve benim yumurtadan haberim olmasaydı, sizin kadar anlayışlı davranabilir miydim bilmiyorum. Hem sizi tebrik ediyorum hem de kendimi. Kendimi de tebrik etmeliyim çünkü sonunda aradığım şahsı bulmuş durumdayım. Elimdeki büyük mirası devredebileceğim nitelikte birini çok aradım ama bulamadım. Ta ki, siz karşıma çıkana kadar. Bu bir sınavdı. Yıllardır kimsenin geçemediği bir sınav. Kazandınız. Sizin farklı biri olduğunuzu daha ilk görüştüğümüz an hissetmiştim desem bana inanır mısınız? Acı gerçeği bir tek Malak biliyor. Şimdi de siz öğreneceksiniz. Her şeyi iyice anlayabilmeniz için size kısaca yaşamımı özetlemem gerek. Korkmayın fazla sıkmayacağım sizi. Sadece şu miras davasıyla ilgili olan bölümlerinden bahsedeceğim. Yaşınız genç nasıl olsa, hayatımın ayrıntılarını ileride kitaplardan da okursunuz. Eğer kabul ederseniz, size hayatım boyunca elime geçen ve şu an tek varlığım olarak saydığım en değerli hazinemi vermek istiyorum. Çünkü bunu ancak sizin gibi kişilik komplekslerinden tamamen sıyrılmış bir kişi değerlendirebilir. Birçok kişi beni bir boğaya benzetmiştir. Bunun sadece fiziksel görünüşümle ilgili olmadığını rahatça söyleyebilirim. Bir

arenaya salınmış boğa gibi saldırdım etrafıma ben hep, şuursuzca... Yaşamım boyunca ne candan bir dostum oldu, ne ailem, ne Tanrım, ne de manevi bağlılıklarım. Beni eğlendirenler ve sevdiklerim sadece denizin üzerinde olmak, avlanmak ve kadınlar oldu. Özellikle de kadınlar. Onları, insan bedeninin meyvelerini hep çok sevdim. Hiçbirine bağlanmadım belki ama cinsellik beni hep kendine bağlı tuttu. Bu yaşımda bile... Şu gri, feri sönük gözlerim eskiden çok daha parlaktı. Şeytan gibi bakardım. Eros'la Thanatos gibi erimez bir çifttik yaşamla ben. Benim hoppa yaşantım birçok ahlakçıyı rahatsız etmiştir muhakkak. Ama onlar boş yere sıkılıp, sinirlendiler bana. Onlar öldüler, bakın ben yaşıyorum. Benim yaşamımdaki salt cinsellik, kaba hayvani içgüdülerin bastırılması değildi. Ben duyarlılığın ve erotizmin her türünü yaşamaya açtım. Hem biliyor musunuz Mösyö, asıl o hayatının tamamını tek bir kadına bağlı yaşayanlar sadece seksi düşünüyorlar bence. Bir süre sonra eşiyle arasındaki duyarlılığı yitiren hangi erkek salt cinsellik adına sevişmiyor? Sevişmenin gündelik bir eylem haline gelebilmesi ne kadar acı düşünsenize... Hayvanlarınkinden ne farkı var? Ben sadece Flaubert, Zola gibi arkadaşlarımın yazdıklarını okumadım kuşkusuz. Onlar natüralist olmalarına rağmen doğanın bu kuralını kavrayamamışlardı. Ama Beaudelaire ve Schopenhauer'in kavradıklarına eminim. Açık açık söylemeseler de benim gibi düşündüklerine eminim. Marquis de Sade gibi sadizmi ve mastürbasyonu önerecek değilim ama insanın aynı bir hayvan gibi salt soyunu sürdürmeyi düşünmesini bırakmasını gerekli görüyorum. İnsanın insanlaşma süreci artık tamamlanmalı. İşkence, öldürme, hapsetme, suç, acz gibi gayrı insani eylemler ortadan kalkmalı. Ben bu yüzden tanrısızım. Kutsal Kitap ve Eski Ahid insanlaşma sorununu çözmekten aciz kaldılar. Onların karşımıza çıkardığı Tanrı, gücünü ölülerden alıyor düşünebiliyor musunuz? Oysa gerçek olan tek

şey sadece kitaplar ve hayat... Bu yüzden ben yazdıklarımla yakaladığım ün ve başarıyı mutluluk nedeni olarak göremiyorum. Onları anlamadan okudular. Süslerini sevdiler, özünü göremediler bile. Aslında özü saklamak zorunda kaldığım için böyle oldu. Çünkü ben bugün emin olduğum tüm gerçekleri aslında sadece zannediyorum. Emin olmak için bir kanıta ihtiyacım var. O kanıtı da bulduğuma inanıyorum. Elimde. Ama bana ayrılan vakit buna yeterli olmayacak. Kalıtımsal olarak frengiliyim. Bu hastalık beni yavaş yavaş delirtmeye başladı. Çok sürmez, diğer aile fertlerim gibi yakında bilincimi kaybedip, ardından acılar içinde öleceğim. Bu yüzden sizinle karşılaşmam büyük bir şans. Lütfen size aktaracağım mirası reddetmeyin. Onun izini sürüp, bir sonuca varmaya gücünüz yetmese bile, kutsal bir emanet gibi saklayıp, gerçekten bu mirasa layık bir başkasına devretmeden ölmeyeceğinize bana söz verin. İnanmayabilirsiniz belki ama insanlığın geleceği buna bağlı...

Üç noktayı koyduktan sonra, dikkatli bakınca fark edilen sararmış gözlerini benim siyah-beyaz kontrastlığını henüz başarıyla taşımakta olan gözlerime dikti ve öylece kalakaldı. Bu diyaloğun bir şekilde sürmesi için benim bir kelam etmem gerekliliği masanın üzerine lök diye çökmüştü. Çok kısa bir değerlendirme yaptım. Bir deliye göre feci akıllı konuşuyordu bugün Maupassant. Onu dinlerken bir ara gerçek Maupassant'la berabermişim gibi bile hissettiğim olmuştu. Maupassant ya da değil, her neyse o bir insandı sonuçta. Söyledikleri aklıma yatmıştı. Dün yattığım Malak da yanımızdaydı ve o da umut dolu gözlerle bana bakıyordu. Sonuçta alışveriş nesnesi de bir mirastı. Miras bana hep çekici gelmiştir. Kalacak olan miras değerli bir şeyse çok paraya satılabilir, değersiz bir şeyse, duvara asılır ona buna hava atılır falan.

"Mirastan dolayı insanın başına kötü bir şey gelemez herhalde," diyerek elini sıktım ve "Olur," dedim. Ve *show*

must go on olsun diye de ekledim:

– Önce bütün kitaplarınızı okuyacağım. Sonra da o özü keşfedip, yola sizin bıraktığınız yerden devam edeceğim monşer.

– Size minnettarım. İşte kutsal emanetiniz...

Elini iç cebine attı ve on ikilik prezervatif kutusu büyüklüğünde bir paket çıkardı. Paket gazete kâğıdına sarılıydı. Kâğıttaki Türkçe yazı dikkatimi çekti. Gördüm ki, ilk rastlaştığımız gün arabada bıraktığım *Sabah* gazetesinin bir sayfası. Paketin üstte kalan kısmındaki haberin şöyle bir başlığı vardı:

"Kudüs-AA. Mescid-i Aksa'daki kutsal emanetlerden bir el yazması çalındı."

Paketi açmadım. Aldığım gibi iç cebime koydum. Maupassant kalktı, ikimizi selamladı ve gitti. Malak koluma girdi. Bana minnetle baktı ve odamıza çekildik. Ertesi sabaha kadar paketi açıp içine bakacak zamanım olmadı. Malak'la çok yoğun toplantı halindeydik. Kendimi James Bond gibi hissediyordum.

-kredi kartı gibisi yok
basıyorsun tezgâhın üzerine plastimanyetik
manyak kartı
pat diye veriyorlar uçak biletini
cebimde para yok ama uçağın içinde
uçakla beraber uçuyorum
altımda etna yanardağı likit ateş püskürtüyor
likit ateş uçağa yetişemiyor
elimde bir maupassant kitabı
palermo'dan paris'e gidiyorum
"bir geminin batışıyım" diyor maupassant
gemi batar
içindekileri de batırır
ister seine nehri, ister manş, ister akdeniz olsun
su sudur
eğer gemiysen ve batıyorsan
başkalarını da batırırsın
yaşamın ötesindeki her şey deniz gibidir
varlığın sona eriyorsa artık
denize kavuşuyorsun demektir
horla'nın yok edişidir bu ruhunu
horla bir coşkudur ya da bir saplantı
satan'ın tüm gücü ya da ölümün krallığı

uçak paris'e iniyor
türkiye'nin cumhuriyeti
yetmişbeş yaşını idrak etmiş
bu idrak edişe elçilikteki baloda tanıklık edeceğim
teşrifatçı vuruyor bastonunu yere

benim geldiğimi duyuruyor herkese
herkesin benimle hiç ilgisi yok
sefir ve sefire hiç tanımadıkları sağ elimi sıkıyorlar
salona süzülüyorum
buradan bakınca
cumhuriyet idrak etmiş gibi görünüyor
yetmiş beş yaşını
ben ede ede otuz dört yaş idrak edebilmişim
aynı gün maupassant yüz kırk sekiz yaşında
paris'in passy mahallesinde
lamballe cadesine adını veren
prensesin eski evindeyim
kalabalıktan ve tarkan'a gösterilen
yoğun ilgiden sıkılıp
bir odaya giriyorum
daha cumhuriyet kendini idrak etmemişken
daha bir jöntürk bile görememiş maupassant
bu oda daha doktor blanche'ın kliniğiyken
kırk üç yaşını idrak ettiğinde
tam da benim durduğum yerde ölmüştü
on sekiz ay epilepsi krizleriyle boğuşmuş
halüsinasyonlara saldırmış
iki arada bir sırat köprüsünde horla'yı yazmış
sonra bir akşam son akşam yemeğini yemiş
tam da benim durduğum yerde ölmüştü

bir tanışamadan gittin be maupassant
dedim
sen hele benim izimi sürmeye devam et
bir yerlerde ansızın tanışırız
dedi-

16.

Malak, Maupassant'ın özel ricasıyla çalıştığı genelev-restorandan izin aldı ve bir Intertrans otobüsüne atlayıp Manastır şehrine vardık. Çünkü varmak zorundayız. Burada kalıcı değiliz. Şöyle bir tur atıp havaalanına gideceğiz. Maupassant bize bir harita çizmiş. Cebimizde miras, bu yolu katedeceğiz. Katedeceğiz ki, ne olduğunu anlamadığım bir şeyler ne olduğunu anlamadığım başka bir şeylerle bir araya gelebilsin. Benim için farkeden bir şey yok. Ben zaten bu tatili Cerbe adasının kumsallarında muhtemelen Malak kadar güzel olmayan birileriyle geçirmeyi düşlemiştim. İki bakımdan kârlıyım. Birincisi düşlerimdekilerden daha güzel, Fashion TV'de anında iş bulabilecek seviyede bir dilberle birlikteyim; ikincisi, şu ana kadar tatilim hep bedavaya geldi. Bonus olarak da bir miras edindim. İlk defa bana gerçek bir miras kalıyor çok heyecanlıyım. Şimdiye kadar yedi yüz yıllık Osmanlı kültür mirası ve atalarımızın Orta Asya steplerinden getirdiği dıgıdık dıgıdık mirası gibi para etmeyen kazanımlarım vardı. Maupassant'ınki bana bir ev aldırır mı bilmiyorum ama hiçbir şey çıkmasa da, en azından yaşadıklarımı yazar, roman kılarım, çok satarsa da Orhan Pamuk'a Cihangir'de komşu olurum diye düşünüyorum.

Bu küçük şehirde küçük bir tur bile şehrin adının aslında Manastır değil Monastir olduğunu öğrenmeme yetti. 12. yüzyıl imamlarından Sidi Ali el-Mezeri Efendi, hasta çocuklara şifa vermek için her cuma onlara kendi hazırladığı ilahi bir şerbet içirirmiş. Şerbet pek işlevsel olmasa gerek ki, İmam Efendi'nin mekânının yanı mezarlık olmuş. Her

ne kadar bir İmam'dan beklenmese de kubbede zat-ı şahanelerinin Mona namlı bir prensese yazdığı nameler var imiş. 1980 yılında Türkiye'de ihtilal olunca bu yazı ortadan kaybolmuş.

"Ne ilişkisi var?" derseniz, ben de "Ne idüğü bulanık Prenses Mona'nın adının şehre verilip, buraya Monastır denmesiyle İmam Mezeri'nin ne ilişkisi var?" derim ve apışıp kalırsınız. Onun için önce bu mahrem konuyu atladık, sonra da Cerbe uçağına atladık. Malak'a dedim ki:

– Senin adını da Mona koysak nasıl olur? Yüzündeki Mona Lisa gülümsemesine de uyar hem... Ben de her adını tekrar edişte kendimi damızlıkların hizmetine tahsis edilmiş öküz gibi hissetmem.

Homeros'a göre Odysseus Truva'dan Cerbe adasına geldiğinde burada çölde lotus yiyerek yaşayan mutlu insanlar görmüş. Lotus yiyenler ülkesine Romalılar geldiğinde ise hiç lotus kalmadığını dolayısıyla mutlu insanların da açlıktan öldüğünü görmüşler. Onun için burada bir üs kurup adayı var etmişler. Bizim Turgut Reis de bir süre burada takılmış. Biz takılmıyoruz ama. Ona bir selam çakıp, atlıyoruz bir cipe, ben aşkımı bulmuş, Maupassant'dan kurtulmuşum ya tatile gidiyorum vahaya... Eski Malak, yeni Mona "Cerbe'de zaman geçirmeye gerek yok. Kumsal istiyorsan çöle gidelim" dedi çünkü. Olabilir. Buradan karşıya geçip Atlas dağlarını aşınca çöl başlıyor. Benim kumsal takıntım zaten bizzat kendisi tarafından karşılanmış durumda. Hayatta hiç çöl görmedim. Türkiye çöl olana kadar da beklemeye gerek yok. Sıcak kumlarda yatalım da ister deniz kıyısı olsun, ister vaha kenarı.

Libya'yı arkamıza alıp, yüzümüzü Cezayir'e çevirdik ve Atlas dağlarına tırmanmaya başladık. Buralara kadar gelmişken şu çölü de göreyim, sonra hayırlısıyla memleketime döneceğim. Mona'yı bir de deve üstünde görelim bakalım, nasıl olacak... "Fantezi kurmak zekâ göstergesidir" demiş Hugh Grant.

Yaklaşık üç saat yol aldıktan sonra çölün gerçek yüzü karşıma çıktı. Meğer bundan önce çöl diye baktığım Şile sahili kılıklı yerler çöl kenarı kumluklarıymış. Ana malzeme burada da kum ama hiç daha önce gördüklerime, dokunduklarıma ve kale yaptıklarıma benzemiyor. Avuçlayınca neredeyse su gibi elden kayıp giden, hiçbir tanesi ele yapışmayan, rengi hafif kızılımsı bir kum bu. Cip zaten yol olmayan yoldan çıkarak, o kum tepelerinin arasına daldı. Kumlar ele olduğu gibi lastiklere de yapışmadığından rahatça off-road yapabiliyorduk. Bu saptamanın kıroca olduğunu da geldiğimiz yerin kros motosikletler için off-road yeri olduğunu görünce anladım. "Off" diyerek indim sonunda duran cipten. Her yanım tutulmuştu. Mona yol boyu omuzumda uyumuş, o yüzden omuzum da tutulmuştu.

Gözlerini açtı ve "İşte Ksar Ghilane, geldik" dedi.

– Geldiğimizi biliyorum. Gelmesek durmazdık Mona.

– Haydi hemen Pan Sea'ye gidelim.

Hemen Pan Sea'ye gittik. Bu çöl deniz kenarında falan değil. Pan Sea tamamen bir otel adı. Frenk işletmecilerin olmadık yerlere kondurdukları otellerden oluşan bir zincirmiş. Bu da en zayıf halkası. Çölün orta yerindeyiz fakat başımıza güneş geçmemekte. Çünkü burası o masallardaki vahalardan. Yani çölün orta yerinden su fışkırıyor, o su bir gölcük yapıyor, o gölcük etrafı suluyor, sulanan etraf palmiye yeşertiyor, yeşeren palmiyeler de güneşin geçmek için sabırsızca gözlediği başlara şemsiye oluyor. Sistem gayet iyi çalışmış Ksar Ghilane'da. Sorun yok. Otel zaten şahane. Çölün kızıl kumları üzerine kocaman çadırlar germiş frenk işletmeci, başına da bir Berberi kazma koymuş, kuş sıçmaz kervan duraklamaz çöl ortasında idealist turistten para kesiyor. Arz sağlayarak talep uyandırmak diye buna denir.

Hemen resepsiyona gidip sordum:

– Burada deveci var mı? İki kişilik bir deve kiralamak istiyorum.

– Yandaki ADİS deskine kayıt yaptırın lütfen.

– ADİS ne?

– Arayın Deve İsteyin Servisi.

– İyi de orada kimse yok. Deve bana acil lazım.

– Şimdi geliyorum.

Buranın Recep'i, buranın reception'undan çıkıp ADİS masasına geldi. Yeni bir kişilik kazanmış gibi benimle tekrar tanışıp nasıl hizmet edebileceğini öğrendi. Tek sorun devecinin komşu köyden gelmesi ve bunun ancak yarın gerçekleşebilecek olmasıydı.

"Olsun" dedim. Deve olsun da yarın olsun. Bugünlük çadır yatağında idare ederim. Ya da dolunay aydınlığında kızgın kumların üstünde... Bu da fena fikir değil, nasıl olsa kumlar orama burama yapışmayan cinsten.

Çadıra girdiğimde Mona çantamı açmış, her şeyi yerli yerine yerleştirmişti. Elinde sıkı sıkı Maupassant'ın mirası olan paketi tutuyordu.

– Bunu nereye saklayayım?

"Ver bakayım bari, neymiş o" dedim. Mona, kutsal bir emaneti bana aktarıyormuş gibi özenle ve iki eliyle, başını hafifçe öne eğerek, tam bir Japon işadamının kartvizitini vermesi gibi kişisel bir seramoniyle paketçiği uzattı.

Maupassant yokken bile varlığını hissettiriyor ve davranışlarımı yönetiyordu. Kadının bu tavrına karşı ben de pakete önemser gibi bakmaya başlamıştım. Ambalaj kâğıdı konumundaki gazeteyi bile yırtmadan ve şimdeyi kadar hiçbir pakete göstermediğim özenle açtım. İçinden yirmi sayfa kadar üzeri elle yazılı kâğıdı içine alan, pırtıklaşmış deri bir kılıf çıktı. Deri kılıfın üzerinde ince bir bıçak işçiliğiyle kazılı Arapça bir şey yazıyordu. Ben okuyamadığım için, Mona'ya gösterip sordum:

– Ne yazıyor Mona?

"Aman Allahım! Beduh..." dedi ve iki eliyle yüzünü kapatıp, gözlerini göğe dikti ve dua etmeye başladı.

-bir gün batımında ayrılıyorum sanaa'dan
gölgeler kirleri örtüyor
surlar sanki dibine sanaa'lılar sıçmıyormuş
gibi güçlü
vaktin kızıllığı,
yarım bulutlar,
qat'lı kafa
birbirine denk geliyor
burada qat namlı otla yanak içi doldurup
qat'lı kafa olmamak yasak
yasağa uymuşum
yanağımı doldurmuşum

bir bir geride kalıyor
sanaa'nın çatık kaşlı,
kara suratlı, beli hançerli, yanağı şişik erkekleri
ve bir surattan bile yoksun kadınları
kadının adı olsa kaç yazar
yüzüyle gözleri olmayınca...

bir günbatımında uçağa biniyorum
günlerdir tadını unuttuğum alkol karşılıyor
bir hostesin elinde
yemen ellerine el sallıyorum
qat'ı bırakıyor
viskiye yazılıyorum-

17.

– Beduh ne kızım?

Soruyu hiç sormamışım gibi iki kuluvallahu elham tipi bir şeyler mırıldanmayı ve Tanrı'yla on-line bağlantılı halini sürdürdü. Beduh'un ne demek olduğunu daha yakın bir kaynaktan çözmeye karar verip, ilk sayfayı okumaya başladım. Çok okunaksız bir el yazısıyla Fransızca yazılmıştı. Yazan muhakkak doktor olmalıydı. Bu doktorların ne yazdıklarını bir tek eczacılar okur ya, "Biraz debeleneyim, beceremezsem köşedeki eczaneye gider okuturum" diye düşündüm.

İlk sayfada çözebildiğim kadarıyla şöyle diyordu: "*Yabancıya Mektuplar* adlı kitabımın ilk cildinin 270. sayfasında 11 Ağustos 1835 günü aynen şöyle yazmıştım: Her şeyi ve herkesi Bedouck sayesinde yendim. 289. sayfada da 18 Aralık 1835'de Madam Hanska'ya ithafen şunu ekledim: 'Bedouck benim için güçsüz bir tılsım değildir'. 27 Mart 1836'da da 312. sayfada 'Bedouck! yapmam gerekenlerin hiçbirini unutmam' yazdım."

Bir bok anlamamıştım tabii. Bizim kızın "beduh" dediği burada birden "Bedouck" olmuş, bilmem kaç yıl önce yazılmış kâğıtlarda da cümle içinde büyük harfle kullanılmıştı.

"Kimsin kardeşim sen?" dedim, ilk sayfaya...

"Balzac" dedi, ilk sayfa bana.

Bunu sesli demedi tabii. Sadece iyice bakınca sayfanın en altında, yani en olması gereken yerde imzası vardı. Maupassant yetmedi, bir de Balzac çıktı karşımıza. Kıza döndüm:

– Mona, kes Allah aşkına ezan okumayı, sonra kazâ

kılarsın, neler oluyor onu söyle. Bu bizim delinin bir saçmalığı mı yine? Yoksa bir de Balzac bozuntusu mu girecek kapıdan içeri. Kapısı da yok ki bu çadırın zaten. İsteyen örtüyü kaldırıp girer. Oldu olacak Flaubert'i, Zola'yı, Recaizade Mahmut Ekrem'i falan da çağıralım, bir edebiyat matinesi düzenleyelim. Bak normale dönmez ve asli görevlerini unutup, Refah partisinin şu sıralardaki uzantısına katılırsan yırtar atarım bu kâğıtları el-Ghilane çölüne, kum taneleri arasında selüloz katkısı olurlar ona göre...

Tehdidim etkili olmuş olsa gerek, dua etmeyi durdurup, o kocaman, derin gözleriyle bana baktı:

– Diğerleri tamam da, Recaizade Mahmut Ekrem kim?

Mona'nın sorusu iyice sinirimi bozmuş, ona tekrar Malak ismini uygun görmeye başlamıştım.

Başını dizlerime koydu. Ellerimi ipeksi saçlarında gezdirmeye başladım. Tatlılıkla belki her şeyi halledebilirdik. Tatlı tatlı anlatmaya başladı:

– Beduh, çok garip, kaybolmuş ve gizemli bir sözcüktür. 20'li yıllarda Marcel Bouteron, Balzac'ın metinlerinde rastlamış ve bu sözcüğün peşine düşmüş. Maupassant, her zaman 'Bouteron'un bulduğu el yazmasına erişmek için yaşıyorum, yoksa çoktan ölmüş olurdum' derdi. Bouteron'un izini süre süre, Tunus'a gelmiş ve yıllardır onu arıyordu. Sonunda bulmuş olduğunu bilmiyordum. Sana verdiğine göre artık o ölmüş olmalı. Onun ruhuna fatiha okuyordum.

– Fatiha bu kadar uzun mu sürüyor sizde?

– Hayır, okumuşken ikimiz için de okudum.

– Niye ki? Ben daha gencim güzelim, sen de fena sayılmazsın. Peşinat olarak fatiha okumana ne gerek var?

– Maupassant, bu kâğıtların lanetli olduğunu söylemişti. Ona erişmek için yaşarsın, fakat eline geçirdiğinde ölürsün. Şimdi sıra bizde. Biz de öleceğiz.

– Monacığım, ben öyle lanet işlerine falan inanmam.

Ama eğer sen inanıyorsan, hazır vaktimiz daralmışken, eh sen de dizlerimin üstünde yatıyorken, şu son isteğimi yerine getirsen de dünyadan sevap işlemiş ayrılsan nasıl olur?

Mona, hiçbir kadın dergisinin "Erkeğinizi nasıl memnun edebilirsiniz" sayfalarında yazmadığı kadar zevkli bir muamele çekmeye başladı. Lanetli sayfalar birer birer elimden kaydı. Umarım, Balzac yazdıklarının böyle bir ortamda okunacağını düşünüp sayfa numarası koymuştu. Kendimi *Gülün Adı*'ndaki William gibi hissetmeye başlamıştım. Gizem, seks, olağanüstü durumlar, karmaşık kişilikler, birbirine karışmış göstergeler ve ölüm... Bütün olup bitenler şahane bir roman olmaya başlamıştı. Ne garip, hiç olmamam gereken bir yerde, hiç işim değilken, hiçbir ilişkim olmayan Fransız milletinin edebiyat tarihindeki bir gizemi çözüyordum. Üstelik, sonunda ölüm vardı. Aynı Jim Thompson gibiydim...

Çölün ortasında, harika bir mahlukla, ölüme mahkûmdum ve ölmeden önce istenebilecek en iyi dileği bulmuştum. O an aklıma Mona'yla Monica Lewinski arasındaki isim benzerliği geldi!

-jim thompson'un evindeyim
o, delaware'li bir mimar
ikinci savaş öncesi
tayland bağımsız olsun için
amerikan ordusunda savaşmış
sonra da buraya yerleşmiş
burası bangkok
el sanatları ilgisini çekince
kendini ipek boyamaya vermiş
bina mimarı olmasına rağmen
ipek boyama mimarı oluvermiş
kendi sanatını geliştirip pazarlamayı bilemeyen
tay halkı işi jim'den öğrenmiş
yirmiyedi mart bindokuzyüzaltmışyedi
gününe kadar
jim kendini tayland'a adamış
o gün
başına ne geldiği hiç bilinmeyecek şekilde
malezya ormanlarında kaybolmuş
jim thompson bugün marka
aynı tommy hilfiger gibi
geliri kurduğu vakfa akan müzesinde
adını taşıyan ipek mağazaları zincirinde
ve hayatını tekstilden kazanan
milyonca tayland'lının kalbinde
ve bana şunu düşündürtüyor:
akıl yaşta değil, iştedir-

18.

Douz şehrinin birbirine tabelalarla bağlı sokaklarının en genişinden en darına saptık. Mona'yı, kâğıtlardaki sırrı çözersek ölmeyeceğimize inandıramamıştım ama şu lafım hayata sarılmasında etkili olmuştu:

– Madem ki Maupassant hayatını bu kâğıtların anlamını bulma uğruna yitirdi; bu kutsal mirasın varisi olan biz lanetle çarpılmadan önce, onun bu çabasını sonuçlandırmalıyız.

Artık filmin son yirmi dakikasına girmiş gibi görünüyorduk. Bütün düğüm çözülecekti ama nasıl olacağı bir muammaydı. Üstelik esas oğlanla esas kızın ölmemesi gerekirdi. Ben öleceğime dair en ufak bir korku bile duymuyordum tabii. Yirmi milyon Fenerlinin lanetinden etkilenmemişim, üç buçuk bedeni petrol olmaya yakın Frenk yazarının lanetinden mi öleceğim? Lakin, başkente varıp, o gözümde tüten havaalanına ulaşmak için bu yolu katetmek zorundaydım zaten. Bu arada erkeksi bir içgüdüyle Mona'nın hayatını kurtaran zeki ve güçlü erkek imajını üstlenebilecek olmak da şeker bir duygu gibi geliyordu. Her ne kadar orospu da olsa, bizimki farklı bir ilişkiydi artık. Kader yoldaşıydık ve ben Türkbükü'nde Maça Kızı'nda salınan o güzel popolu kızlara sahip olamamama rağmen; onların en babasına beş çeken bir bedenle birlikteydim. Üstelik bu bedenin en üst bölgesindeki baş kısmı, maça kızlarının hiçbirinin adını dahi bilmediği kadar entellektüel bilgiye sahipti. Başka türden bir hal alan bu tatil, Maupassant'sız şekliyle hiç de fena geçmiyordu.

Sayfaları satır satır okumuştum. Mona da başı dizimin

üstünde, dili ilerki yaşlarda prostat sorunu yaşatacak olan bölgemde, dinlemişti beni. Çözmemiz gereken soruları çıkardık ve o Tozeur'e gitmemizi önerdi.

Fahişelerin diğer kadınlardan tek bir farkı vardır aslında: Bütün kadınlar birçok erkek tanır ve onlarla yatarlar. Fahişeler ise farklı kesimlerden birçok erkek tanır ve onlarla yatarlar. Maça Kızı'ndaki para eden hediyeler ve para gerektiren yaşam tarzı karşılığında seks yapan, gazetelerin pazar eklerindeki manken ve sanatçı tayfası hep aynı fasit daire içinde dönerler. Hepsinin tanıdıkları aynıdır. Onların hiçbiri Tozeur'de yaşayan el yazmacı Gozlan'ı tanımaz. Ama Mona öyle mi ya? Gozlan'ı bulmaya Tozeur'e doğru yola çıktık. Çantamızda yirmi sayfa elyazması ve beş tane soruyla.

Bizim asıl amacımız Tozeur'e varmaktı ama gün boyu çok ağır yol katettik.

"Çekirge sürüsünden kaçarken, çölde yağmura tutulmak" diye bir deyim yoktur. Ama olsa iyi olur. Çünkü her şeyin ters gitme gerekliliği üzerine dayalı sistem yine çalıştı ve "hayatta olmaz" denilen "çölde sağnak yağmur" adlı doğa olayı gerçekleşti. Yağmur aslında çok korkulacak bir şey değil belki ama zemin kum olunca, suyla tanışan kum taneleri kimyasal bir reaksiyon gösterip çamur haline dönüşüyorlar. Altımızdaki dört çeker bir süre idare ettiyse de sonuçta fosladı ve on dakika süren yağmurun ıslattığı topraklar kurusun diye, biz dört saat beklemek zorunda kaldık. Yine de vaktimizi boşa harcadık sayılmaz. Normalde Amerikalı bir yeni yetmenin ergenlik çağında yaşadığı araba içi aşk fantezisini ben otuzlu yaşlarımda yaşamış oldum. Olsun, ne de olsa biz Amerika'dan biraz geriyiz. Yine de eski kasa Land Cruiser'ın bu iş için ideal olmadığını söyleyebilirim. Ne var ki burada zaten 56, direksiz, fındık sekiz, Chevrolet de bulunmuyor.

Kalan zamanda da kâğıtların üzerinden bir kez daha geçip sorularımızı iyice netleştirdik. Elyazmalarını kimseye

göstermeyeceğime ve vermeyeceğime dair söz vermiştim. Bir başkasının ölümüne sebep vermemiz, öbür tarafta cehennem tarafına kabul edilmemize yol açabilecekmişti çünkü!

Douz, Tunus'u enlemesine katederken çöl üzerindeki bir vahadan türemiş bir kasaba. Oralılar hiç te bizi görmüş olduklarına dair sevinmiş gibi gözükmüyorlardı. Güneş ortalığı kavuruyordu. Şehrin meydanında etrafı duvarla çevrili koskoca bir mezarlık gördüm. Mezartaşları birbirine çok yakındı. Bir taş ormanını andırıyordu. Duvarın dışındaki caddenin gölge düşen kısmında yanyana sıralanmış kaldırımda oturan halk da en az mezartaşları kadar durağandı. Mona onların sadece perşembe günleri kurulan pazar nedeniyle durağanlıklarını bozduklarını söyledi. Bir ara sokağa saptık. Yolun sonunda çok sık bir palmiye ormanı başladı. Şehirde adam başına bir palmiye düşmesine özen gösteriliyormuş. Daha önce hiç yaklaşık bir milyon tane palmiyeyi bir arada görmemiştim. Vahadaki yaşamsal öneminin ne olduğunu da burada öğrendim. Meyvesi karın doyuruyor, alkolünden yapılan laghmi adlı içki kafa yapıyor, tohumları un ve kahveye dönüşüyor, yaprakları kiremit yerine geçiyor, lifleri de iplik olarak kullanılıyormuş. Sağ olasın palmiye, sen nelere kadirsin...

Ormanı içinden katedip, şehrin öbür yakasına geçtik. Peşimize bir iguana takıldı ve yolboyu bizi izledi. Mona onun lanet bekçisi olduğunu söyledi. Lanet, bizim işimizi bitirene kadar o iguana bizi başka felaketlerden koruyacakmış. Bak, bak, bak!

Vardığımız ev Gozlan'ın kardeşinindi. Kapısındaki tabelada "Tamerzalı Halk Yazarı" yazıyordu. İçeri girdik. Yere bağdaş kurmuş, önündeki kâğıtlara tüyden kalemle bir şeyler yazan meslektaşım nedense Mona'yı görünce çok sevindi. Gozlan'ın kardeşiyle tanıştık. Halk yazarının ne demek olduğunu sordum.

– Burada okuma yazma bilmeyenlerin işlerini görüyoruz işte.

– Arzuhalcilik mi yani?

– O da var ama yalnız dilekçe değil. Mektup, faks, e-mail, prezantasyon dosyası, reklam spotu, gereken konularda araştırma yapma, sipariş üstüne şiir yazma falan gibi işler. Adam mesela geliyor, ölen devesinin ardından bir methiye yazmamızı istiyor. Ya da ne bileyim çocuğunun ev ödevini yaptırıyor, o tür işler...

– İlginç, e-mail mi dediniz? Burada internet bağlantısı var mı? Daha İstanbul'da yeni yeni başlıyor, buraya geldi mi bile?

– Var tabii. O olmasa bu kadar işi nasıl yaparım? Biz Avrupa'dan önce bağlandık. Artık Fransa sömürgesi değiliz ki...

İçinde bulunduğumuz odada bir göz gezdirdim. Gözüm şöyle bir yürüyüşe çıktı. Dolaştı ve döndü yuvasına geri oturdu. Geziden pek bir anlam çıkaramamıştı. Dört duvar, yerde hasırlar, duvarda Kuran, bir de gaz lambası. Hepsi bu...

Gozlan'ın kardeşi bakışlarımdaki soru işaretlerini görünce, bir açıklama yapma ihtiyacı hissetti:

– Burası benim çalışma odam. Böyle rahat ediyorum. Hem gelen müşteriler de alıştıkları gibi bir yerle karşılaşınca daha kolay ilişkiye geçiyorlar. İsterseniz, buyrun içeri geçelim...

İçeri geçtik. Çünkü bunu istedik. İçerisi daha büyük bir odaydı. Bildiğimiz gibi bir ofisti. İki bilgisayar, dosyalar, raflar, kitaplar...

– Benim işim yazmak, Gozlan'ınki okumak. Onun için ben burada pek kitap tutmam. Hepsini ona yolluyorum. Sormam gereken bir şey çıkarsa da e-mail'leşiyoruz. Gelmişken inbox'unuzu kontrol etmek istemez misiniz?

"Valla çok iyi olur" dedim. Beni ofiste bırakıp o ikisinin içeri geçmesini hiç kıskanmadım. Daha önemli işle-

rim vardı. İnternet bağlantısını bulmuşken e-mail'lerimi kontrol etmektense, çok daha işe yarar bir şey yapabilirdim. Belki de bütün sorularımın yanıtı siberalemde gizliydi. Altavista'ya girip "bedouck" yazıp, search butonuna basacaktım. Ama önce dünkü Galatasaray-Denizlispor maçının sonucuna baktım. 3-1 kazanmıştık. İyi...

-internetin ilk günleri
bir yandan dünya porno tezgâhının boyutlarını
bir yandan da bee gees'in yeni albümü çıktı mıyı
araştırıyorum
altımda fareden mamul bir sörf
ıkına sıkına hatlarda ilerliyorum
www'nin açılımını
world wide wait
olarak yorumluyorum

sonunda bee gees karşıma dikiliyor
cumartesi gecesi yangınından bu yana
yirmi net yıl geçmiş
ben o yangının plağını bostancı'da
ender abinin plakçısından alışımı
çok net hatırlıyorum
yirmi net yıl geçmiş
ender abi farkında mı acaba geçen net zamanın

yirmi net yıl sonra her kıtada tek bir özel konser
diyor bee gees
gençliğimi onların şarkılarına yazmışım
yirmi net yıl şokunu üzerimden atıp
brüt bir ilkgençlik düşünü gerçek kılıyorum

iki tıklamayla
iki hafta sonra
güney afrika'nın cumhuriyetinde
gibb biraders ile randevum var

iki tıklamayla
adını iki kez bile duymadığım
pretoria stadı'nın sahneye en yakın yerinden
iki koltuk alıyorum

iki tıklamayla da iki uçak bileti
biri bana
biri başkasına

iki tıklamadan iki hafta sonra
pretoria stadının ikinci sırasında
iki kişi olarak varım
biri ben
biri başkası

ben benim orası belli
başkası ise yirmi yıl önceki ben
cumartesi gecesi ateşinde kızarmış
bee gees massachussettes'i söylerken
sanki az sonra ölecekmişcesine
yaşamı bir film şeridi olmuş
gözünün önünde sinemaskop
yanağındaki yaş damla
yerçekimine yenik düşen
şimdi belki bir başkası ama
yirmi yıl önce ben-

19.

Yoktu. Bedouck, İnternet tarafından bilinmeyen bir sözcüktü. Sorbonne'un kütüphanesine girip, Balzac'ın eserlerini taradım. Onlarda da bulamadım. Bir kaç dakika İsveç'in ünlü porno sitesi www.sex.se.com'da dolanıp çıktım. Öbür odaya girdiğimde ikisi de yoktu. Kapı açıktı. Dışarı baktım. Douz kavrulmayı sürdürüyordu. Hasırın üzerine uzanıp beklemeye başladım. Sızmışım. Mona dürterek uyandırdı.

– Haydi gidiyoruz, sabah oldu.

– Bütün gece burada mı uyumuşum?

– Yorgundun ondandır. Bak neler bulduk dün. Gozlan'la da yazıştık. Bizi bekliyor. Güneş tepeye çıkmadan yola koyulalım.

– Neymiş o bulduklarınız?

– Bir mektup. Marcel Bouteron'dan Maupassant'a... Muhtemelen eline geçmemiş. Burada unutulmuş kalmış. Postanedeki kutuda bulduk. Burada bu işler pek iyi çalışmaz. Diyor ki, "Bu iki hecenin sırrı o kadar büyük ki, merakımın kabarıklığı yüzünden kimi zaman kendi kendime yüz kez aynı şeyi tekrar ettiğim oluyor. Bence temel yanılgı, tılsımın ne olduğunu Tunus'ta arıyor olmam. Şimdi elimde bir ipucu var. Bu tılsım, Balzac'ın eline Avusturya'dayken 1835 yazında geçmiş. Oryantal bir kılıf içinde. O kılıfın özelliği de sahip olana büyük bir hazine bahşetmesiymiş. Bütün bunları nasıl öğrendiğimi yüz yüze geldiğimiz zaman anlatırım. Ama unutmayın Mopassant, her şey kılıfta gizli".

– Bu kılıf bizim kılıf olmasın Mona?

– O olmalı. Nerede?

– Attım.

– Neee! Attın mı?

– Şaka şaka... Hiç atar mıyım. Haydi gidelim yolda bakarız.

Ne olabilirdi ki bir deri pörsümüş kılıfta? Bir soruyla daha uğraşmamak için, bunu düşünmekten vazgeçtim. Her şeye baştan başlamalıydım. Toyota, düz yolda az sarsarak ilerliyordu. Solumuzda uçsuz bucaksız bir tuz gölü, sağımızda ise uçsuz bucaksız aynı tuz gölü vardı. Mona'yla arka koltuktaydık. Önde şöför, yanındaki koltukta da sırt çantam duruyordu. Her şey ilk baştaki gibiydi. Tek fark, Maupassant'ın yerinde Mona'nın olmasıydı. Ve bu kesinlikle tercih edilecek bir durumdu. Bütün batıl itikatlardan arınmış bir şekilde, elime kâğıt kalem alarak sorunu oluşturan soruları alt alta yazdım:

1. Balzac kafayı bedouck diye bir şeye takmış. Takar takar. Adam yazar. Yazarlar böyle şeyler yaparlar. Neden takmış? Açıkçası okuduğum kâğıtlardan hiçbir şey anlamamıştım. Birbirinden bağımsız, ipe sapa gelmez, bir yazarın elinden değil de, bir delinin kaleminden püskürmüş abuk subuk cümlelerdi kâğıtlardakiler. Belki de Balzac bir kelime uydurdu. Biz de haybeye uğraşıyoruz. Neden uğraşıyoruz? Çünkü Marcel Bouteron ve Maupassant uğraşmışlar. Bunların birinin deli olduğundan emin miyiz? Evet. Öteki de deli olabilir mi? Evet. Dolayısıyla soru şu: Bedouck'un bir anlamı var mı yok mu? Gozlan'a sorulacak. Yoksa, bulunamıyorsa, bilinemiyorsa, gizem, tılsım, sır vesaire bir şeyse; konu burada kapanacak, Mona öpülecek, veda edilip eve dönülecek.

2. Eğer Gozlan Paşa bize bunun anlamını söylerse... O zaman duruma göre davranılacak. Zaten Tozeur yolumuzun üstü. Bu değerli bilgi öğrenilmiş olunacak, Mona yine öpülecek, veda edilip eve dönülecek. Eğer bu arada Gozlan, Mona'ya yan gözle bakarsa, kâğıtlar ve

kılıf hemen ona hediye edilecek, bulaşıcı lanetten sebeplenmesi sağlanacak.

3. Esas en delikanlı soru şu: Marcel Bouteron denen şahıs 20'li yıllarda bu mektubu yazmışsa, ki yazmış, elimde tutuyorum. Nasıl olur da Maupassant'a yazmış olabilir? İnternet Guy de Maupassant 1893'de öldü diyor. Haydi bizimki kendini o sanan bir deli. Bundan eminiz de, Marcel Bouteron, hangi Maupassant'a mektup yazmış M.S. 27 yılında (M.S.: "Maupassant'dan Sonra" demek oldu artık). Arada bir başka Maupassant daha mı var? Gozlan'a sorulacak. Biliyorsa meraktan kurtulanacak, bilmiyorsa merak etmekten vazgeçilecek.

4. Acaba bu tılsım dalgası doğru olabilir mi? Masallar dışında doğa üstü gücü olan metinler, sözcükler, kokular var mı? Bizim modern dünyada yok da, buralarda eskiden kalmış keramet gösterileri sürüyor mu? Rica etsek Gozlan Abi bize bir David Copperfield numarası çeker mi? Çekerse inanılacak. Mydonose Showland'de bir program yapması için ayarlanmaya çalışılacak.

5. Assolist soru: Bu bedouck adama para kazandırır mı? Her şeyi çözüp, Fransızlara satsak, bize euro ve lejyon donör verirler mi? Gozlan'dan fikir alınacak, çok çaktırılmayacak, vurulacak bir voli varsa illa ki vurulacak.

Sağımızdaki ve solumuzdaki tuz gölü bitti. Soruları not ettiğimden beri kafam rahattı. Artık abuk subuk şeyler düşünmek zorunda değildim. Tozeur'e 30 kilometre kalmıştı. Biraz eğlenelim bari deyip Mona'ya sordum:

– Mona, senin şu Maupassant vampir olmasın sakın? Baksana adam iki yüz yıldır yaşıyor. Seni hiç ısırdığı oldu mu?

– Saçmalama. Vampirler ışığa çıkamazlar. O kaç yıldır çölde dolaşıyor.

– Doğru. Peki Kızılmaske gibi bir şey olabilir mi? Mesela sen hiç "Çölde Maupassant yatakta on kaplan gücündedir" dendiğini falan duydun mu?

– Kızılmaske'yi tanımıyorum. Öyle bir şey de duymadım. Ayrıca şunu bilmeni isterim ki bu konuyu böyle hafife almandan hiç hoşlanmıyorum.

– Kızılmaske'yi nasıl tanımazsın? Fantom ya... Hani babadan oğula geçen kıyafet zenginliğiyle hep aynı kılıkta yüzlerce yıl varolagelen yaşayan efsane...

– Bu dediğine benzer bir tek Harley Davidson'u biliyorum.

– Biliyor musun bir zamanlar Hardy Davidson diye Amerikalı bir arkadaşım vardı. Telefonu hep "Vrrrrroouuv" diye açardı.

– Aman ne komik.

– Niye böyle yapıyorsun Mona?

– Yakında öleceğini bilen birinden daha neşeli olmasını bekleyemezsin herhalde. Al şu Bouteron'un mektubunu da diğerlerinin arasına koy da, kaybolmasın. Ne zaman nerede öleceğim belli değil.

Kâğıdı aldım. Bir göz atıp tılsımlı kılıfın içine koyacaktım ki, düşünce balonumda bir mum yandı. Kağıdın üzerinde "Marcel Bouteron'dan Mopassant'a" yazıyordu. Daha önce Mona okuduğu için fark etmemiştim. Bir Fransız böyle bir yazım hatası yapmazdı. Her Fransız çocuğu daha ilkokulda Maupassant'ın adını doğru yazmayı öğrenir, "Mopassant" diye yazmazdı. Kanımca, Fransızların biraz çatlak olmalarının sebeplerinden biri de bu Frenkçe'nin incelikleriydi zaten. Mona'ya bir kalem ve kâğıt uzattım. "Şuraya Maupassant adını nasıl yazıyor, bir yazsana" dedim. Yazdı ve verdi. Kâğıtta "Maupassan" yazıyordu. Bu kez de bir t harfi eksikti. Düşünce balonumda tütmekte olan ampul gitti, yerine 100 watt'lık bir ampül geldi. Bu üçü aralarında isim benzerliği olan üç ayrı kişiydi. Yazılışları ayrı, okunuşları aynı üç ayrı isim. Harika bir sonuç! Sorulardan biri yanıtını bulmuştu. Ortada vampir ya da Kızılmaske yoktu. Hatta bizim Maupassan belki deli bile değildi o zaman...

Tozeur'e vardığımızda kendimle gizli gizli gurur duyuyordum. Gozlan Efendi'nin karşısına çıktığımda önüne atacak bir buluşum vardı. Mona'ya hiç bahsetmedim bu akıllara durgunluk verici buluşumdan.

Gafsa Caddesi'nden ilerledik. Gelmişken burasıyla ilgili de iki laf edeyim. Mona yolda anlattı. Hem, yolunuzu buralara düşürmekten kurtulursunuz, hem de bu kitabı okuyacak eleştirmenlere "Yazar, roman kurgusu içinde, yer yer olayın geçtiği coğrafyayla ilgili ipuçları da sunmuş" deme olanağı sağlamış olurum.

Tozeur, açıkçası Douz'dan daha kişilikli bir şehir. Burada binaların duvarları buralara has bir tür tuğladan yapılmış. Çöl egzotizminin her öğesi var. Tusuros kapısına bakılırsa, Romalılar buraya kadar gelmişler. Ne işleri varsa? Buradaki Berberileri birileri Hıristiyan yapmış ve İslam geldiğinde bayağı direnmişler. Sonra da "Tamam, tamam müslüman olacağız ama Sufilik'ten başka tarikat istemeyiz" demişler. Safi, sufiler yani. Halıcıdaki hah motifleriyle, halıcının halılarını astığı duvarın üzerindeki motifler aynı olduğundan, halıcının halı mı duvar mı sattığı anlaşılmıyordu. Sufilerde pazarlama teknikleri ilkel anlaşılan. Ya da adam halı isteyene halı, duvar isteyene duvar satıyor belki de... Sonuçta burası da bir vaha. İki yüz ayrı noktadan su fışkırıyormuş. İbni Şabat adlı bir büyüğümüz 13. yüzyılda buraya su dağıtım sistemi kurmuş. Sağ olasın Şabat Abi.

Sidi Abid Camii'nin yanındaki dar sokaktan girdik ve hiçbir şey satamayan satıcıların arasından geçerek Gozlan'ın olduğunu sandığımız eve vardık. Haspa, adresi eliyle koymuş gibi buldu. Kim bilir kaç kere vermiştir buna...

"Bu" dediğim Gozlan, bizi kapıda karşıladı. Aceleyle elimizi sıktı, Mona'ya bir göz kırptı (Hesapta ben görmedim) ve alelacele çıktığı odaya geri döndü. Bir iş üzerindeymiş de hemen onu bitirip, geri gelecekmiş. Burada odaları birbirinden ayıran açılır-kapanır bir kapı olmadığından iş

üstündeki Gozlan'ı oturduğum yerden %40 oranında görüyordum. Karşısında oturan birine bir kâğıttan bir şeyler okuyordu. Önce Fransızca okuyor, sonra da Arapça'sını söylüyordu. Genellikle Arapça kısmı orijinalindan kısa oluyordu. Tam duvarın arkasına geldiğinden öbür şahsı göremiyordum. Zaten çıt çıkarmadan dinliyordu. Duyduklarıma şaşırmadım desem... Yok, demesem daha iyi.

– Dinibütün insanlara baktıkça, "Ne mutlu onlara, huzur içindeler" diye düşünmüşümdür hep. Oysa ben hangi dinsel kavramı sorgulamaya kalksam içinde bulunduğum agnostik girdaptan kurtulamam. Bir çok sorunun çözümü de aslında agnostik olabilmek. "Bilmiyorum" hiçbir zaman doyurucu bir yanıt gibi gelmez. Oysa ecel kadar geçerlidir. Ne başı, ne sonu tam bilinemez bir dünyada yaşıyorsak, bilnemezciliğe biraz daha değer vermeliyiz gibi geliyor. Din alimleri bile her şeyi bilemezken, benim neyime zaten bilinemezleri çözmek... Bilmeden inanabilenlere gıpta ediyorum ama bildiğini varsayıp başkalarına da öğretmeye kalkanları da küçümsüyorum. Tarih boyu din adına cinayet işleyip, Tanrı adına ceza verenleri ise lanetliyorum. Belki de benim bilmediklerimi düşünmeme sebep olanlar da onlardır... Düşünsene, bir gün senin gibi Arabın biri, elinde asasıyla çölün orta yerine çıkıyor, nehri yarıp köleleşmiş bir kavimi firavun zulmünden kurtarıyor. On tane emir koyuyor önlerine... "İşte!" diyor. "Yaradanın istediği yaşam biçimi bu"... Üstünden bin yıl geçiyor, marangoz bir haham yozlaşmış Romalıların inancını sorguladı diye çarmıha geriliyor. Havarileri oturup ezberliyorlar söylediklerini, yüzlerce yıl sonra da İznik'te kurulan konsey onu silip, bunu ekleyip İncil'i yazıyor, "Allah'ın sözü" diye... İsa, Musevi ve sünnetliyken, ahalisi nedense sünnetsizliği seçiyor. Ardından gelen Muhammed durumu düzeltiyor. Ama nasıl? Sünnete sünnet deniyor. Adı üstünde uygulaması şart değil. Hatta belki peygamber bile sünnetli değil... Ama İslam'ın farzlarını

bile uygulamayan Müslümanlar nedense sünneti hiç eksik bırakmıyorlar. Bir taraftan bu üç tek tanrılı din, bir taraftan dinleşmiş doğu felsefeleri, bir taraftan toteminden vazgeçmeyenler, bir taraftan doğaya tapanlarla dünya dönüp duruyor. Aslında herkes dünyada tek bir din olması gerektiğinde hemfikir. Ama her inanış kendinin tek doğru olarak kabul ettiğinden, Müslümana göre, gayri müslimler, Hıristiyana göre gayrıiseviler cehenneme gidiyor. Nasıl bir yer ola ki, bu cehennem? İnanışından dolayı suçsuz yere bir sürü insanın yandığı bir yer mi? Prenses Diana, Rahibe Teresa, John Lennon, Hitler, Aristoteles, Madonna falan hepsi aynı yerde mi sonsuza kadar yanıyorlar? Yoksa her şey Matrix'de mi gizli? Ne mutlu huzuru dinde bulanlara... Sorgulamayanlara... Ben sorguladıkça rüyalarını gerçeğe dönüştürebilen ve bunla orantılı daha büyük rüyalar gören bir maymuna benzetiyorum kendimi. Tanrı'nın bizi ödüllendirme ve cezalandırma kriterleri nedir? İki aile düşün. Birer çocukları var... Birinin çocuğu çok hasta. Çaresi yok. Diğerininki ise turp gibi. Müslümanlığa göre bu kötü durum ya kaderdir ya da kaza... Beş şarttan biri kadere inanmak. Çünkü Tanrı'nın sıfatlarından biri, "Gafur ve Gaffar" yani yargılayıcı ve bağışlayıcı olması; bir diğeri "Muksit" yani adalet ve insafı sevmesi; bir diğeri "Kahir ve Kahhar" yani hüküm giyenleri cezaya çarptırması; bir diğeri "Habir" yani her şeyin iç yüzünü bilmesi; bir diğeri "Allam-ul Gayip" yani görünmeyen her şeyi hakkıyla bilmesi; bir diğeri adil olması. Dolayısıyla, aile kaderine razı olacak. Tanrı'nın kriteri şudur: "Bir bildiği vardır. Hesabı sorulmaz. Akılla bulunmaz. Ama bunu kabul ettiğimizde de diğer insan topluluklarını ihmal etmiş olmuyor muyuz? Asya dinlerinin inanışına göre ruh ölmez ve tekrar tekrar vücuda gelir. Yani reenkarnason esastır ve buna göre Güneydoğu Asyalı bir aile şöyle düşünür: Karma bunu emretmiştir... Bu kötü durum, aile veya çocuğun geçmiş yaşantısından şimdiki

hayatına yansıyan bir bakiyedir. Bu durum sükunetle karşılanır. Aksi takdirde ilerki yaşamlarında bu isyanı yine cezalandırılacaktır. Razı olması yerindedir. Bir ateiste göre bu kötü durum ise rastlantı ve olasılıklar sonucu kendi ailesine çıkmış bir piyangodur. Ya da biraz bilimsel formasyona sahipse, genetik bir sapmanın o bireyde ortaya çıkması olarak yorumlayabilir. İlkel bir Afrika kabilesinden birine göre ise hasta çocukta kötü ruhlar vardır. Sonuçta bütün bu insanların ortak noktasının çaresizlik olduğunu söyleyebiliriz. Ölüme çare yoktur. Gılgamış'tan beridir ki, herkes bu çözümsüzlüğe çare aramıştır. Tasarımın gerçeğe bir noktada baskın çıkması umuduyla... İnsanın dünyayı tasarlamasının hataları bu soruyu sordurtan. Tasarlama, ileri sürülen bir hipotez değil de bir gerçeklik olarak önümüze konduğunda ölümsüzlük mümkün görünüyor. Hiçbir dinde reddedilmemesi sebebiyle biz onu böyle yorumlayabiliriz. Ben yine de ölümsüzlüğe ulaşmak için böyle bir çalışmayı yararsız buluyorum. Ölümlü olduğumu biliyorum. Gerisini ise bilmiyorum. Her şeyin yanıtı kaderde mi gizli? Bunu da bilmiyorum. Bilebilmem için Allah'ın benim hakkımda karar verme kriterlerinin neler olduğunu bilmem gerekir. Bir çeşit ipucu buldum: Allah'ın 99 güzel isminden birkaçı bence bununla ilgili... Bir önceki mektubundaki sorularına kısa yanıtlar vererek bitiriyorum.

1. Sünnet, Musevilerin Tanrı ile aralarındaki Ahit'in birincil sembolüdür. Bu, antroplojik ve sosyolojik boyutta Tanrı'ya bir şey kurban etmektir. Evet. Tanrı'ya bir uzvunun bir parçası kurban edilmiştir. Ve bu uzuv, sembolik olarak varoluşu-üremeyi-gelecek nesilleri-iktidarı (Dünya egemenliğini) temsil eder. Eski Ahit'i bir hatırla: Museviler Tanrı'nın çocuklarıdır. Ve Tanrı, Musevilere tüm Dünya hükümranlığını vaad etmiştir. Onlar da bu vaad üzre tek Tanrı Yahve'yi bileceklerdir. Sünnet ayrıca bir pasaporttur. Gerektiğinde "Göster ulan çükünü

bakayım, doğru mu?" denmektedir.

2. Altın sarraflığı ve bir kısım ticaret, Musevilerin elindeyken İsa dünyevi değerleri terk etmek adına bu tezgâhı bozup da, Yer-ü Salim'li Musevilerin gammazlaması sonucu Romalılarca asılınca, Hıristiyanlar bu Musevi sembolünü vücutlarında taşımak istemediler. Ve işi şöyle rasyonalize ettiler: "Tanrı isteseydi, zaten sünnetli doğardık. Kesip de ona karşı mı gelelim?"

3. İsa sünnetlidir ve öldükten sonra, Musevi usüllere göre gömülmüştür.

4. Muhammed, Musevi değildir. Ancak karısı Hatice'nin amcası Varaka, okuma yazma bilen bir Hıristiyandır. Ve daha önemlisi Selmani Ferisi... Museviliğin üç kolundan biri olan Ferisilerden gelir. Bu ikisi Muhammed'in hayatında öğretmen olarak çok önemli yer tutar. Muhammed'in kabilesi Kureyş çok putlu bir kabiledir. Muhammed uzun yıllar bununla mücadele etmiş ve sonunda halkını izole etmek için göçettirmiştir. Gittiği yer, tek tanrılı Musevilerin yaşadığı Medine'dir.

5. Tevrat, esasen ilk beş bölümdür. Yani, Tekvin, Çıkış, Levililer, Sayılar, Tesniye. Bundan sonrakiler ise zaten tartışılmaktadır. Bir nevi Musevi tarihçesi şeklindedir. Ama sonunda bir araya gelip, bunları kabul etmişler.

6. İncil'e gelince, o başka bir hikâye. İsa zamanında tek kelime yok. Ölümünden sonra, hem de epey sonra, onu Paulus meşhur etmiştir. Esasında, Havariler sayesinde yayılabilmiş. İncil kitap olarak ise İznik Konsülü'ndeki hararetli ve inanılmaz detay tartışmalarından sonra 118'den en nihayet 4 ana bölüme indirgenmiş ve kabul edilmiş: Matta, Markos, Luka, Yuhanna.

7. Kuran ise yine Muhammed zamanında kitap olarak yazılmamış. Muhammed, vahiy nöbetleri geçirirken yanındakiler alelacele parşömene, yapraklara, derilere, taşlara yazabilmişler. Muhammed bunları sözel olarak biraz düzenlemisşse de ölümünden sonra, Ebubekir kitap haline

getirmiş. Osman da çoğaltmış. Vahiy geldiğinde duyan kişi sayısı dört kişiyse, ayet kabul edilmiş, daha az şahidi olan sözler kabul edilmemiş.

Bence bütün bunlardan sonra, esas sormak gereken şu: Dindarım diyenler inanıyorlar da ne biliyorlar? Her yetkinin bir ehliyeti vardır. Bunu ehil olanları sınayan bir makam verir. Acaba bilgili bir agnostik mi, yoksa cahil bir inançlı mı insanlık için daha tehlikelidir? Sana sevdiğim bir sözü söyleyeyim. Derin olan kuyu değil, kısa olan iptir. Bil bakalım kimden? E-mail'ini en kısa zamanda bekliyorum.

Laurent Jan.

-müslüman malezya'nın
mümin başşehri kuala lumpur'dayım
yakınları kuala lumpur'a kl diyor
benim bir samimiyetim yok
daha yeni tanışmışım
kl diyemiyorum
kuala lumpur'un merkez camiine
turistik bir ziyaretteyim
burası gezilecek
çünkü tur programında var
üstelik bir ay önce erbakan gelmiş
ben ondan eksik kalır mıyım
caminin tarihi bir önemi yok
yeni
modern islam sanatı örneği
iki haftadır tapınak geziyorum
hindu, budist, taocu, hepsini gezdim
asya'nın güneydoğusunda
tapınaklar biletsiz ve ayakkabısız geziliyor
kl merkez camiine girmek için ise
uçuk mavi bir entari giyiliyor
edebimle ilgisiz edepsiz yerleri örtmek icin
diz kapaklarım buna çok bozuldu
kaval kemiklerim de
giydik kim bilir kaç edepsizin giydiği
yarı ter yarı parfüm kokan entariyi
saçlarım uzun omzumda
sakallarım bıçak görmemiş tur boyu
camda yansıyan aksimde

isa hazret gibi görünüyorum
durum çok aksi yani
kendimin aksiyim
ne var ki
merkez cami imam-ı kapıcısı isa'yı sevmiyor
sen giremen buradan sen isevisen diyor
sen ne biliren ben kimem diyorum
saçın başından belli ki muhammed'i inkar edesen
diye celalleniyor
çok meraklıydım ben de
senin merkez camiin iç avlusunu görmeye deyip
bir lahavle çekiyorum
bir de ve la go to the gehennem ekliyorum
cümlemin sonuna ezcümle
imam-ı kapıcı lahavleyi duyunca şüpheleniyor
yoksa müslüman mısın diye arkamdan yetişiyor
elhamdülillah muslim deyince de
entarimin eteğinden çekiştiriyor
go to the gehennem dedim ya
müslüman olduğum için bedduamdan korkuyor
olmasam koymayacak
adam rica minnet ille de beni içeri sokacak
çıkartıyorum entariyi
elinde kalıyor
suratı pişmanlıktan piş parça
yalvarıyor bedduamı geri almam için
almam kardeşim
beddua benim
bir bedduaya bile sahip çıkamayacaksam
nedir ki bu âlemde işim
sen işini doğru yap
ha bura tapınaktır
o bu demeden isteyen girer tapınır
dininin polisi olacaksan sen
emin ol her polis beddua yemiştir

cehennem de allahın bir mekânı
korkma orada da vardır
kapıcılık yapacak bir kapı-

20.

– Demek, Türksünüz. Ben de üniversiteyi İstanbul'da okudum. Boğaziçi'nde. Türkçe'yi de İngilizce'yi de orada öğrendim. Biraz da o sayede burada okumacılık yapıyorum. Burada yıllar önce yabancı ülkelere gitmiş akrabaları olan bir sürü kişi var. Onların yazışmalarını okuyarak başladım, sonra her eline kâğıt geçiren gelip bana okutmaya başladı. Biraz önceki müşterim buranın müftüsü örneğin. Fransa'da bir teologla yazışıyor. Her hafta gelir. Size nasıl yardımcı olabilirim?

– Bizim başımızda bir lanet var da, şu müftü beye bir okutup üfletsek diyorduk...

– Tüh, keşke gitmeden söyleseydiniz. Ama onun müftü olduğunu nereden bileceksiniz? Burası sizin ülkeniz gibi değil. Herkes müftü kıyafetinde dolaşıyor öyle değil mi? Ben bu konularda uzman değilim ama çok okuduğumdan çok şey bilirim. Belki yardımcı olabilirim...

– Şaka yaptım. Zaten bizim işimiz daha çok sizinle. Bizde Maupassan namlı birinden...

– Maupassan'ı tanırım. Yani tanırdım. Acı haberi bu sabah duydum...

– Ya, acı mıydı haber?

– Duymadınız mı? Dün gece ölmüş zavallı.

– Hassiktir ya... Neden? Kaza falan mı bari?

– Yoo. Öylesine yatağında ölü bulunmuş. Eh belli bir yaşa gelmişti, kilosuna da dikkat etmezdi, kolesterol filan...

– Ondan mıdır?

– Başka neden olacak?

– Hayır... Yani... lanetten falan olamaz değil mi?

– Bakın beyim. Siz nasıl birisiniz, neden bana geldiniz bilmiyorum ama ben öyle batıl itikatları olan biri falan değilim. Gerçekten hacı, hoca takımından birini arıyorsanız, size sadece adres gösterebilirim.

– Hayır, hayır... Ben de zaten aklı başında birini arıyorum. Bulması o kadar kolay değil. Merhum, bana bir miras bıraktı da... Yani ölmeden evvel. Onunla ilgili danışacaktım...

– Maupassan'ın dostu benim de dostumdur. Buyrun.

– İşte şu elyazmaları... Mesela kapağında ne yazıyor?

Elimdekini görünce gözleri kuşku doldu. Hiç yerinden kalkmayacakmış gibi duran adam, kalktı, yaklaştı yaklaştı ve gözlerindeki kuşku doluluğu yerini korkuya bırakmaya başladı. Hiçbir şey söylemeden öylece durup bakıyordu. Mona yeniden dua etmeye başladı. Bari bir hareket olsun diye kılıfı ona uzattım, dokunmaya korkar gibi geri çekildi...

– Aman Allahım Beduh!

– Beduh olduğunu biliyoruz canım kardeşim, beduhun ne olduğunu bilmiyoruz...

– Ben gidip müftüyü çağırayım, cenazeye hazırlanalım... Hemen kapatın üstünü lanet bana da bulaşmasın. Tövbe Yarabbim...

– Hani batıl itikatın yoktu senin?

– Bu batıl değil ki... Basbayağı Beduh! Âlemin tek gerçek laneti. Şimdi anlıyorum Maupassan'ın neden öldüğünü... Onu siz öldürdünüz.

– Ne münasebet ya? Adam bunu verdi. Eğer lanet doğruysa, öleceğini bile bile verdi. Ne yapayım ben şimdi? Sıkıldım artık bu işten. Evime dönmek istiyorum. Bana bak, otur o çok sevdiğin köşene, bana ne biliyorsan anlat. Yoksa atarım bunu üstüne. Bir yerine değdi mi biliyorsun neler olacağını...

– Tamam, tamam atma. Bütün bildiklerimi anlatacağım.

Allahım sana sığınıyorum, affet beni.

Hayatımda ilk defa silah kullanıyordum. Silahım da bir parça kâğıttı. Tabanca gibi tuttum Gozlan'ın şakağının tam hizasına. Bülbül gibi şakımaya başladı. Önce ne dediğini anlamadım. Sonra bir diyalog halinde konuştuğunu fark ettim. Kendi kendine konuşuyordu. Sonuçta konuşmadığını, ezberlediği bir metni okuduğunu anladım. Hesapta batıl itikatı yokmuş. Kendisi düpedüz batıl itikat adamın...

– Şu kılıfa bak!

– Gördüm, fena değil. Dört dirhem eder.

– Saçmalama iyi bak.

– Haydi altı etsin, daha fazla etmez.

– Enayi. Bu kılıfı ünlü tarihçi Hammer, Balzac'a Viyana'da vermişti.

– Eee?

– Eee'si şu: Verirken de "Birgün bu küçük hediyenin değerini anlayabilecek tek kişi sizsiniz" demişti. O da uzun süre elindekinin ne olduğunu bilmemiş.

– Neymiş peki?

– Üzerindeki Arapça yazı var ya. Onun ne olduğunu sana anlatabilmek için biraz evvelinden anlatmaya başlamam lazım. Ancak öyle, nasıl bir hazineyi paylaşmakta olduğumuzu anlayabilirsin. Dün gece Napoli elçisinin rezidansındaydım. Orada rastlayacağımı umduğum Türk elçiden yazının anlamını öğrenebileceğimi umuyordum. Kılıfı gösterdim. Elçi şöyle bir göz attıktan sonra dehşetle çığlık attı. Herkes sustu. "Sizde peygamber efendimize ait bir eşya var". dedi ve önümde secdeye durdu. "Bu, bu peygamberimize ait. Sadece ona ait eşyaların üzerinde olduğu şekliyle adı yazıyor. Yüz yıl kadar önce İngilizler tarafından Moğolistan'dan çalınan eşyalardan biri olmalı. Sonra da Alman Prensi satın almıştı bunları.

– Haydi ya... Peki, Bouteron sen nereden buldun?

– Canım, bana da Balzac verdi tabii ki.

– O sen küçücükken ölmüştü saçmalama. O Balzac değil bu. Balzaque diye yazılıyor. Başka biri. Aynı onun gibi giyinen, yaşayan, neredeyse kendini Honoré de Balzac sanan ama o olmayan biri. İmzasını bile "Balzac" diye atardı.

– Eee, sonra ne oldu?

– Elçi bana hemen Moğolistan'a gitmemi. Orada buna müthiş bir ödül vereceklerini söyledi. Tonlarca altın ve elmas edermiş. Bunun için sana geldim, Jan. Düşünsene birlikte gökyüzünün üçüncü katı olan dağlara çıkacağız ve tonlarca altınla döneceğiz.

– Beni bunun için mi gecenin bu saatinde uyandırdın?

– Evet Jan, bunun için! Olup biteni anlayamayışını affediyorum ama zaman kaybettirmeni affedemem. Çabuk hazırlan.

– Kusura bakma Bouteron. Ben dağa mağa çıkamam. O ayyaş elçinin bir lafına kanıp da buradan Moğolistan'a gidemem. Ayrıca adam belki de seni kafaya aldı...

– Emin misin?

– Eminim.

– Son kararın mı?

– Son kararım.

Gozlan sustu.

"Kimdi bu konuşanlar?" diye sordum. Bilmiyordu. Konuşanların kim olduklarını bilmiyordu. Konuşmaların geçtiği zamanı da bilmiyordu. Zaten kimin kim olduğunu bilsek ne olacaktı ki? Herkes hem birisi hem bir başkası olabiliyordu. İsimlerin anlamsızlığını ilk kez anlıyordum. Aslında Big Brother haklıydı. Herkese bir numara verecektin, iş hallolacaktı. Gozlan'ın tek yapabildiği, farklı zamanlarda farklı kişilerce kendisine okutulan metinlerden, eline geçen elyazmalarından falan ezberlediklerini süzgeçten geçirip, vahiy gelirmiş gibi bana aktarabilmekti.

– Gozlan, şu kafanın içinde taşıdığın hard-disc'de bir search yap bakayım, başka bir şey var mı?

– Var. Bu başka biri ve başka zaman olmalı. Dili farklı.

Okuyorum: "Bu ilgisizlik bir skandaldı. Daha fazla da sürmemeliydi. Oryantalizmin en büyük üstadını bulup, ona danışmalıydım. İstanbul'a gittim. Orada Lokman Veysel'le tanıştım. Pertavsızla kılıfı inceledi. Sonra yüzüme bakıp "beduh" dedi. Bu lafı ilk kez duyuyordum. Bana bir anlam ifade etmedi. Sonra heceledi ve latin alfabesiyle önündeki kâğıda yazdı: B d u h. Sevinçten uçacak gibiydim. Balzac'ın Bedouck'unu bulmuştum işte! Arapça'da Buduh ya da Baduh olarak da telaffuz edildiğini ama sadece Balzac'ın "Bedouck" diye yazdığını anladım. Hoca benim bu kadar sevinmeme şaşırdı. "İslam ülkelerinde sık kullanılan eski sözcüklerden biridir bu" dedi. Reinaud'nun *Blacas Dükü'nün Elindeki Türk, Acem ve Arap Eserleri* adlı kitabının ikinci cildinin 243. sayfasında Kaptan Hüseyin Paşa'nın elindeki bazı eşyaların üzerinde bunun kazılı olduğu yazarmış. Lokman Veysel, beni pek önemsememiş görünüyordu. "Bilmez misiniz, eskiden yola çıkan müslümanlar neyin ne olduğu ölürlerse anlaşılsın diye çanta, kılıf, sandık gibi şeylerin üzerine içinde ne olduklarını yazarlardı. Yolda insanın başına ne geleceği belli mi olur," dedi. Dayanamayıp ona sordum:

– Bu peki peygambere ait bir şey değil mi? Onun adı ya da ne bileyim Allah'ın adı gibi bir şey?

Gülerek yanıtladı:

– Şimdi anladım. Siz de şu Allahın belası Hammer'in uydurmacalarına kanmışsınız anlaşılan. Baştan söyleseniz allahaşkına. Boş yere zamanımı alıyorsunuz. *Journal Asiatique*'de 1830'da yazmıştı: Beduh, Allah'ın adlarından biriymiş de, "Durmadan Yürüyen" anlamına geliyormuş. Allah'ın adları ya da sıfatları 99 tanedir. Bunlara Esmaül Hüsna denir ve 86 tanesi tek kelime, gerisi tamlamadır. B harfiyle başlayanlar Bâri, Basîr, Bâtın, Bedî ve Berr'dir. Beduh ya da Arapça'dan tam transkripsiyon yaparsan çıkan bduh diye bir şey yoktur. Bu kadar güle

güle. Allah'a emanet olun.

"Bu file'da başka bir şey yok abi" dedi Gozlan.

– Olsun. İyi. Hiç olmazsa Hammer'in 1830'larda yaşamış olduğunu öğrendik. Her tarihi bilgi gibi, mutlaka bu da bir gün işimize yaramaz. Şimdi elimizdekileri bir toparlayalım bakalım. Elçinin söylediklerini de doğru varsayarsak, bu kılıf nasıl gitmişse Moğolistan'a gitmiş bir kere. Sonra İngilizler oradan araklamış. Buna kesin inanıyorum. Onlar yapar öyle şeyler. Sonra Almanya'da Hammer'in eline geçmiş. Geçmiştir o da Alman zaten. O da tutmuş, hay vermezolasıca Balzac'a vermiş. Ama bu Balzac bizim Balzac değil, Balzaque. O da Bouteron'a vermiş. Jan'ın da bu alışverişten haberi var. Peki o kime vermiş de, Lokman Veysel'e gitmiş? Maupassant'la ilgisi ne? Bunları bilemiyoruz...

Mona, duayı kesip atıldı:

– Boucheron'un mektubunu unuttun. Maupassant'a yazdığı fakat postada kalan mektup. Bak burada.

Elini göğsüne soktu. Mektup diplere bir yere gitmiş olduğundan iyice karıştırdı. Açılan göğsünden teninin duruluğu göründü. Gozlan'la aynı anda iç çektiğimizi fark ettim. Kılıfı tekrar doğrultup, "Sen işine bak lan Gozlan" diye bağırdım. Mona'yı özlemiştim. Edepsiz yerlerimde kıpırdanma başlamıştı. İşi hemen çözüp, dünyevi işlere dönmeliydim. Mona mektubu tekrar okudu:

– Bu iki hecenin sırrı o kadar büyük ki, merakımın kabarıklığı yüzünden kimi zaman kendi kendime yüz kez aynı şeyi tekrar ettiğim oluyor. Bence temel yanılgı, tılsımın ne olduğunu Tunus'ta arıyor olmam. Şimdi elimde bir ipucu var. Bu tılsım, Balzac'ın eline Avusturya'dayken 1835 yazında geçmiş. Oryantal bir kılıf içinde. O kılıfın özelliği de sahip olana büyük bir hazine bahşetmesiymiş. Bütün bunları nasıl öğrendiğimi yüz yüze geldiğimiz zaman anlatırım. Ama unutmayın Mopassant, her şey kılıfta gizli.

Mektup, merak artırmaktan başka bir şeye yaramıyordu ki. Mopassant beduhu eline geçirdikten sonra mı, daha önce mi yazıldığı bile belli değildi. Mona tekrar atladı.

– Jan... Bu Jan adını bugün bir kez daha duymadık mı bir yerde?

– Nerede duyduk Mona?

– Müftüye mektup yazan değil miydi?

– Öyle miydi? Bilmem hiç dikkat etmedim. Nasıl olsa başka bir Jan'dır o. Jean diye yazılıyordur. Fransa'da dağ taş Jan dolu zaten. Boşver.

En iyisi Gozlan'ın bir seans daha çekmesiydi. Yaptı.

– İşte doğanın ya da yaratıcısının yürüyüşünün en açık anlatımı: Bduh sözcüğünü oluşturan dört harfin sayısal değerleri.

Gozlan sustu. Salak salak suratıma bakıyordu.

– Bu kadar abi.

– Sıçmışım başım dönüyor, dönüyor. Ben matematikten hiç anlamam. Ne demek bu sayısal değer biliyor musun?

– Evet.

– E, söylesene o zaman.

– Bunu herkes bilir abi. Ben de Boğaziçi Üniversitesi'nde öğrendim.

– Ben Boğaziçi'ne gitmedim ne yapalım? İstanbul Üniversitesi'nde sayısal değer okumadık biz.

Mona yine lafa girdi:

– Harfin sayısal değeri, alfabedeki sırasına denk düşen rakam demektir. A = 1, B = 2, Z = 29 gibi...

– Sen nereden biliyorsun? Sen de mi Boğaziçi'nde okudun?

– Hayır. Bunu herkes bilir.

– İyi tamam. Ne yapalım, ben herkes değilim. Siz, Mısır'ın fethinin 1517'de olduğunu biliyor musunuz bakalım? Peki, ya Abdülmecit'in Le Petit Journal'e 21 Şubat 1897'de kapak olduğunu?.. Ben de onları biliyorum. Ne

oluyor o zaman? B = 2, C = 3, Ç = 4, D = 5,..

İkisi birden "Dört" diye haykırdı. Sözkonusu olan Arap alfabesiymiş çünkü. Onlar Ç kullanmazmış.

– Tamam, susun ukalalık etmeyin. U kaçıncı harf sizde?

– Altı. H da sekiz.

Yanyana yazdım hepsini:

B = 2, D = 4, U = 6, H = 8.

Aptal aptal kâğıda bakıyordum ki, Gozlan bu aritmetik sıra dedi. Aritmetik sıra ne? diye sormadım artık. Sessiz kaldım. O da devam etti. 2, 4, 6, 8 diye gidiyor. Ortak bölenleri 2. Ulan ne çok şey öğretiyorlarmış şu Boğaziçi'nde... Gozlan "Bir dakika abi" dedi.

"Bu sıralamayla ilgili bir Acem metni çözmüştüm bir aralar..."

Tam bir dakika sonra, 18. yüzyıl tarihli bir Acem metnini ezberden okumaya başladı:

– İkişerli sıralama İslam'da koruyucuğun simgesidir. "Tılsımlı dörtgen" denen şeklin dört köşesindeki rakamlar bu sıralamanın ilk dört sayısından oluşur.

Kalemi eline alıp şunu yazdı, ve söze devam etti.

4	9	2
3	5	7
8	1	6

Buradaki dokuz sayıdan oluşan karenin satırlarını ne taraftan toplarsanız toplayın 15 rakamı elde edersiniz. Ebucet alfabesine göre harflerin sayısal değerlerinin dizilmesinden oluşur. Bu tür şekillere Yunan ve Hindu yazıtlarında da rastlanır.

Bu anlatım kafamı karıştırmıştı. Her şey çok basit ve açıktı ama Gozlan'ın dilinden dökülen anlatımın üslubu

aynı bir ansiklopedi maddesini andırıyordu. Dahiyane bir fikir geldi aklıma:

– Oğlum Gozlan, sende Larousse falan gibi bir ansiklopedi var mı?

– Var tabi abi. Hem de Türkçe. Boğaziçi'nde okurken gazetelerden kupon biriktirip almıştım...

-büyük bir meydan
tepeden bakıyorum meydana
meydanı duvar kesiyor
yaşlılar var meydanda
gençler de
gençler yaşlılardan daha yaşlı görünüyor
genci yaşlısı simsiyah
duvara bakıp ağlıyorlar
hiç tanımadıkları birilerini
düşleyip
duvara ağlıyorlar
duvarın adı
ağlama duvarı
ben ifadesiz bakıyorum onlara ancak
abdülhamit gibi
ne düşündüğüm belli olmaksızın
ne düşünmek gerekebileceğini düşünüyorum
ağlayan adamlara
israil'de

büyük bir mekân
yaşlı ve hepsi entarili adamlar
entarileri renk renk
öyle çökmüşler yere duruyorlar
hepsinin gözü en önde
en öndeki adam önüne bakıyor
ara ara bir şarkı geliyor balkondan
saatlerce duruyorlar
sıkılmadan

sonra neden
kalkıyorlar ayağa
ne olacak diye bekliyorum
bir şey olmuyor
festival filmi gibi
hiçbir şey olmuyor
bitene kadar
gidilene kadar
ne sorulabileceğini düşünüyorum
düşünüyor da bulamıyorum
duran adamlara
vietnam'da

büyük bir konvoy
yaşlı ve hepsi sakallı adamlar sırada
hep bir ağızdan mırıldanıyorlar
hepsi pek süslü
bazıları en püslü
ellerinde püsküller
sırtlarında çok ağır haç taşıyorlar
çok ağır ilerliyorlar
her adımlarında bir zil sesi
tokmak zile vuruyor
en önde yürüyen
zincire bağlı toptan dumanlar yayıyor
duman kokuyor
ne oluyor
neler oluyor
neden ve nereye yürünüyor
yanıtlamıyor süslü adamlar
ispanya'da

büyük bir kapı
başı sarıklı bir adam elinde bir bez tutuyor
başı sarıklı adamlarla

başı bezle örtülü kadınlar
başları takkeli çocuklar
kapıdan geçerken
başı sarıklı adamın elindeki bezin püskülüne
yanaklarını sürttürüyorlar
güzel sürttürmeyene başı sarıklı adam kızıyor
niye sürülüyor
neden kimse sürtünmeden geçemiyor
ne biliyor ki
başı sarıklı adamlar
yemen'de

büyük bir saray
bir adam dua okuyor
yorulunca başkası devam ediyor
dua mikrofona giriyor
tellerden geçiyor
hoparlörlere giriyor
kartondan geçiyor kulaklara giriyor
herkes orada
bütün dünya
camekânlara bakıyorlar dünyalılar
bir kıla
camekânda bir kıl var
öbür camekânda 46 numara bir ayak izi
bir ayağa bakıyorlar
bir de sopa
sopaya da bakıyorlar
uzun uzun bakıyorlar
bekçiler de onlara bakıyor
camekânın içindeki kılı, ayak izini, sopayı
kimse çalamasın diye
ses çıkartana kızıyorlar
dua okuyanlara
mikrofona

tellere
hoparlöre
kartona
kızmıyorlar
o ses başka ses
kimse sesin ne dediğini anlamıyor oysa
dua okuyan adamlar belki
belki yalnız onlar anlıyor
anladığı şeyi bin kez okuyor
türkiye'de

büyük bir tepe
tek bir örtüye sarılı adamlar
kadınlar
çocuklar
bir kamyonun damperinde
tıkış tıkışlar
kamyon tepeye tırmanıyor
ama bir yere kadar
orada iniyorlar
yürümeye başlıyorlar
tepe çok dik
yine de yürüyorlar
tepe çok sıcak
yine de yürüyorlar
tepenin en tepesinde
hep aynı sözü yineleyen adamlar var
onların da tek bir örtüsü var
kafaları kabak
tepeye çıkanlar onları dinliyor
onlar hep aynı sözü söylüyor
sonra tepeden iniyorlar
niye aşağıda söylemiyorlar o sözü
niye bir kere söylemiyorlar
kabak kafalı adamlar

birmanya'da

büyük bir kale
eskiden şehirmiş içi
şimdi yine şehir
havada kesif kan kokusu
sokaklardan aşağıya kadınlar kan yıkıyorlar
duvar kenarında koçlar var
sıra bekleyen
bir teneke bidonun etrafında adamlar
elleri bıçaklı
koçun gözlerini kapatıp
boğazında bir delik açıyorlar
koç debeleniyor
boynundan kan fışkırıyor
yolun kenarındaki kan akıtma oluğuna
oluk oluk kan akıyor
koç harekete devam ediyor
baş gövdeden kopuyor
başı sırığa saplıyor eli bıçaklı adamlar
korkuyla bakan çocuklara gösteriyorlar
korkan çocuklar gülüyor birden
koçun başı da hareketli çünkü halen
başı yakıyorlar bidonun üzerinde
eli bıçaklı adamlardan korkuyorum
kokuyu koklamadan kaçıyorum
gülüyor eli bıçaklı adamlar
eğleniyor
fas'ta

büyük bir stadyum
hınca hınç doldurmuş hem yeri hem tribünü
güneyli adamlar
güneyli kadınlar
güneyli gençler

güneyli çocuklar
sahnedeki bir kuzeyliyi dinliyorlar
kuzeyli güneylinin dilini bilmiyor
kuzeylice bir şeyler söylüyor
simültane çeviri var stadyumda
güneyliler kuzeyli konuştukça ağlıyor
ortadoğulu bir adamın öyküsünü dinleyip
yüzbini birden aynı anda ağlıyor
sahnedeki adam elleriyle birilerine dokunuyor
o birileri o an iyileşiyor
körken görüp sağırken duyuyor
kuzeyli adam elini kaldırıyor
sahnedekiler bayılıyor
seyirciler ağlıyor
cinnet halinde ağlıyorlar
hey güneyliler size ne oluyor
sesim duyulmuyor
amerika'da-

21.

Hammer, Joseph de (Hammer-Purgstall). Doğumu: 1774 Viyana, ölümü: 1856. Avusturya Hükümeti'nin Levant ülkelerine yolladığı diplomatik ajan. Arapça, Farsça, Türkçe, Yunanca, Latince, İtalyanca, İspanyolca, Fransızca ve Rusça bildiğinden, bu ülkelerin tarih ve edebiyatına dair araştırmalar yaptı. Baron ünvanı aldı. Katolik olmasına rağmen, Arapça dua etmesinden dolayı eleştiriler aldı. 18 ciltlik Osmanlı İmparatorluğu Tarihi'ni yazdı. Viyana Akademisi'ne kabul edildi. Champollion ve Rénan'la birlikte Société Asiatique camiasında bulundu. Avrupa ülkelerindeki elli kadar araştırma merkezine üye kabul edildi.

– Vay be, adama bak! Bizim Lokman Veysel küçümsemekte haksızmış gibi görünüyor. Hammer sıkı biri çıktı. Levant ülkeleri neymiş bir de ona bakalım...

Levant: Tüccar. İpekyolu vb. ticaret yollarının işlevsel olduğu dönemlerde doğudan batıya tecimsel amaçlı mal taşıyan kimse.

(Levant ülkeleri): Uygarlık tarihinin başlangıcından itibaren geçiş ve ticaret yollarını elinde bulunduran, Akdenizin doğusunda kalan sahil bölgesinin genel adı. Kuzeyde Suriye, güneyde Mısır'la sınırlandırılan bölgede tarih boyu birçok devlet ve ulus yaşamış, temel sosyal ve ekonomik ilişkiler burada başlamıştır. Dinler tarihinin en kutsal ve zengin yerleri de bu bölge içinde kalır.

– Buradan da bir şey çıkmadı. Yani çıktı da bir işe yaramıyor.

Mona yine söze girdi:

– Jan, bu konuya değinmemiş miydi?

– Değinmiş miydi? Ne diyordu peki Jan Bey?

– Bir kere adamın adı, Laurent Jan'dı, ve şöyle bir şey diyordu: "Altın sarraflığı ticaret, Musevilerin elindeyken İsa çıkıp da dünyevi değerleri terk etmeyi şart koşunca, Museviler zenginlikleri bozulmasın diye onu Romalılara vermişler. Musevilere gıcık olan Hıristiyanlar da Musevi sembolü olduğu için sünneti bırakmışlar.

– İyi, ne var bunda? Adam pipisini kestirmek istememiş işte. Tam pipi taşımak hakkı değil mi? Monacım, ne alaka kurduğunu anlayamadım...

– Benim için kesik ya da tam pipi olması önemli değil...

– Önemli olsa şaşardım zaten...

– Burada önemli olan altın. Altın zenginlik demek. Din de bu zenginliği elinde bulundurmak istiyor. İktidar için bu gerekli. Zaten kılıfın Moğolistan'a gitme sebebi de altın değil mi? Simyayı düşünsene... İktidar sahipleri altın bulmak için neler yapıyorlar o zamanlar. Bence bu işin içinden ancak biraz kavramsal düşünerek çıkarız. Bu denklemde beduh = altın. Bu yüzden bir zamanlar peygambere aitmiş. Yani elçi de haklı. Bence bütün bu düğümü çözecek kişi Laurent Jan. Çünkü o müftüye yazdıklarında dinin temelinde yatan rasyonelliği araştırıyordu... Bouteron'un bildiklerini tek bilen de o. Tamam o şimdiye kadar çoktan ölmüştür. Bu başka bir Jan'dır ama etrafımızdaki adı benzeş karakterlerin hepsi asıllarına öykünmüyorlar mı? Yani Mopassant'ı düşün. Gerçek Maupassant'a ne kadar benzediğini, onun bildiklerini bilip, onun gibi olmaya çalıştığını fark etmedin mi? Bence Laurent Jan'ı bulmalıyız.

– İyi de o Fransa'daymış, beraber duyduk. Nasıl duyduk? Gozlan söyledi. Müftü gibi yapalım o zaman, yaz oğlum Gozlan, şu Jan a bir e-mail...

Gozlan hareketlendi, sonra duraksadı.

– Onun icq adresi var bende abi, makine başındaysa direkman konuşabiliriz icabında...

-bali kıyısında dolanıyorum
karşımda okyanus
dalgalar sahile mercan kalıntıları taşıyor
cezir saatlerinde
kumsalda yürüyorum
hoşuma giden mercanları topluyorum
daha canlılar tutunca cızırdıyorlar
bir nevi çiçek toplama bu
bunlar da bir nevi çiçek
bu yana hint okyanusu'nda yaşamış
ölmeye yüz tuttuklarında tarafımdan toplanmış öldükten
sonraki hayatlarını
istanbul'da bir akvaryum kavanozunun içinde
izo isimli bir japon balığıyla geçirecekler
hindular beni uğurlarmışçasına
günbatımı ayini düzenliyorlar
yüzlerce giyimli kumsala oturmuş
gözlerini batmakta olan güneşe dikiyor
orkestra çalmaya
bali'nin güzelleri dansetmeye başlıyor
parmak uçlarına kadar yayılan bir duygusallıkla
tütsüler yakılıyor
adaklar sunuluyor
yine bir dua tutturuyorlar hep bir ağızdan
sanki bütün bunları yapmasalar
güneş batmayacak
sanki bütün bu şamata olmasa
okyanus yarın sabah güneşi tekrar doğurmayacak
nitekim batıyor güneş

ertesi gün yine doğmak üzere
gitmekle kalmak arasında bir bocalamadayım
kendimin son akşam yemeğinde
özel bir şölen düzenliyorum
buralara alışmadan dönmekte fayda var
alışmadan döndükçe
hep özlenecek
hep hoş bir tat kalacak
ve hep tekrar gelme isteği duyacağım
bugün rüzgâr biraz sert
malezya'da bir şehri ezip geçmiş tufan
yarın sabah uçak var
akşam yemeğinde de koskocaman bir ıstakoz
bir gün plansız programsız
salt uzaklar olsun diye
bilmediğiniz bir yere gittim
burası orası
denpasar'ndan geldiğim yoldan
havadan dönüyorum
her şey geride kalmaya başladı bile
aktarma havaalanında halka açık bedava ekran geçiyorum karşısına
kendime bir e-mail çekiyorum
izo@arti.net.tr
bali'deydim, dönüyorum-

22.

icq dozlan:

laurent jan beyle mi gorusuyorum?

icq lauj:

evet oyum.

icq dozlan:

bedouck elimizde.

icq lauj:

iyi, dort kurus eder.

Tamam dogru adrese düştük. Aferim sana be Mona. Dünya'daki orospuların en enteli sensin valla.

icq dozlan:

sacmalama, kilifi da var.

icq lauj:

haydi alti etsin, daha fazla etmez.

icq dozlan:

enayi. bu kilifi tunus'ta mopassant verdi.

icq lauj:

eeee.

icq dozlan:

ee'si şu: verirken de "onun izini surup, bir sonuca varmaya gucunuz yetmese bile, kutsal bir emanet gibi saklayip, gercekten bu mirasa layik bir baskasina devretmeden olmeyeceginize bana soz verin. inanmayabilirsiniz belki ama insanligin gelecegi buna bagli" dedi...

icq lauj:

bana ne bundan?

icq dozlan:

biz de olmek uzereyiz, onun icin sana vermek istiyoruz.

boyle seylerden en iyi sen anlarsin. ancak senin elinde gercek degerini bulur.

icq lauj:

kusura bakma gozlan. ben tunus'a munus'a gelemem. o ayyas yazarin bir lafina kanip da buradan afrika'ya gidemem. ayrica adam belki de seni kafaya aldi...

icq dozlan:

emin misin?

icq dozlan:

eminim.

icq dozlan:

son kararin mi?

icq lauj:

son kararim. daha gencim olmek istemiyorum.

icq dozlan:

olmek mi? demek biliyorsun...

icq lauj:

ne olmeki? olmek mi dedim? hayir bilmiyorum. ben bir sey bilmiyorum. beni rahat birak. boyle seylerden canim sikiliyor. kapatalim bu konuyu.

icq gozlan:

bana bak jan, eger bildiklerini anlatmazsan, bilgisayarina love virusu gonderirim, hasat olursun ona gore...

icq lauj:

hayir, hayiiir. daha yeni teknik servisten geldim. boyle bir sey yapma, olurum daha iyi...

icq dozlan:

madem olursun daha iyi, o zaman bedouck'u biz sana fedexleyelim...

icq lauj:

hayir ona da hayir. tamam ne biliyorsam anlatacagim... Herseyi anlatan bir mail yollarim size...

Yolladı. Yollamaz olaydı. I sik you lauj.

"Büyükbabam, -ki ben onun adını taşıyorum- üçkâğıt-

çının tekiymiş. Diplomat olduğundan diyar diyar gezer, onu bunu kazıklayarak da hem eğlenir, hem para kazanırmış. Bouteron'un salak biri olduğunu bildiğinden önce onun güvenini kazanmış, sonra da etrafındakilere "Gelin şunu bir sazana getirelim" diye çağrıda bulunmuş. Bouteron enayi gibi oyuna gelmiş. Sonra yavaş yavaş bu lafın etrafında bir efsane oluşmaya başlamış. Dedem uzaktan seyreder, akşamları diğerleriyle buluşur gülerlermiş. Sofya gibi boktan bir yerde ataşe, diplomat, elçi tayfası ne yapar ki başka. Hatta dedemin günlüklerinde puantaj tablosu bile var. Kim daha sıkı bir yalan uydurur da salak belledikleri kişiyi daha uzak mesafeye yönlendirirse o kadar puan alırlarmış. İnsanların önüne ne zaman bir hurafe atarsan, o hurafeyi rasyonel kılacağım diye uğraşmaya başlarlar. Hele ki bir de ucunda zengin olma umudu varsa... Sonuçta bu beduh öyle bir hale gelmiş ki, onunla ilgili bir araştırma yapmaya kalkan kim olursa olsun, hangi hurafeye rastlasa inanır olmuş. Aslında ben bu olayı bütünüyle bir sanat eseri gibi görüyorum. Düşünsenize iki yüz yıldır birileri bir hapening ortamında osuruk kâğıt parçalarının ardında koşturuyorlar. Bunların tamamını toplasan on ciltlik dedektif macerasına döner. Varolmayan üzerine edilecek her söz, yok olanı var etmeye yönelik bir katkı haline geliyor. Böyle çok örnek vardır. Bir kasabaki güzel bir kız hakkında orospu diye bir dedikodu çıkarın mesela. Bunu yayın. Organize bir şekilde yalanlarla süsleyin. Birkaç yıla kalmaz, kızın gerçekten orospu olduğunu, hatta sizin de onun müşterisi olduğunu görebilirsiniz. Dünyayı döndüren dinamiklerden biri de yalandır arkadaşlar. İyi planlanmış, edebi altyapısı sağlam, zamanında edilmiş bir yalan, kalabalıklarda haykırılan birçok doğrudan daha etkilidir. Tarih bunun örnekleriyle dolu. Bakın size birkaç örnek daha vereyim... Elimde El Buni ve Soyuti adlı iki kadim zaman büyücüsünün bir elyazması var. Diyor ki, "Beduh insanı görünmez kılar, âşık eder,

mutsuzluğa karşı korur. Zor doğumlarda onun adını bir taşa bir de tarağa yazın. Taşı sol ayağınıza, tarağı sağ ayağınıza koyup bekleyin. Tanımadığınız birine âşık mı oldunuz? Bir parça hurma alın, üzerine dört kere beduh yazın, sonra yemesini sağlayın. Hemen kollarınıza düşecektir." Buna o kadar inanılır ki, hurma bulunmayan ülkelerde meyve değişir, ritüel değişmez. Osmanlı Sarayı'nda incirdir mesela. Eline bir incir alacaksın, o incirin üzerine "Yâ beduh, azamet" diye başlayan bir dua okuyacaksın. Sonra da bu inciri âşığının yemesini sağlayacaksın. Şanssız fert, yüz yerinden zincirle bağlı bile olsa, bunları kopartıp sana gelir. Şimdi ben bu gerçekler yerine size bu yazmaları yollasam, herhalde siz de nereden bulaştığınızı bilmediğim bu beduh kaosu içinde mal bulmuş Mağribi gibi atlardınız. Üst üste o kadar çok yalan dinlemişsiniz ki, buna da inanırdınız hemen. Oysa normal hayatınızda ne bileyim bir dergide aynı şeye rastlasanız ya da dilencinin biri size bunları söylese herhalde hiç önemsemezdiniz. Tercih sizin. İster rasyonel olanı kabullenip, salaklığınıza yanın, ister irrasyonel olanın peşinde dolanmaya devam edin. İkinci şıkkı seçiyorsanız, size beduhun kalp, karaciğer ve mide hastalıklarına da iyi geldiğini söyleyebilirim. Hatta onun Allah'ın gizli kalmış yüzüncü sıfatı olduğunu, lanetle korunduğunu, laneti çözecek büyünün reçetesinin de güney Tayland'da, Koh Samui adasında olduğunu kanıtlayabilirim. Böylece siz yarından tezi yok bu tılsımın peşinden oraya yollanırsınız, bu uğurda akıllıysanız para da kazanabilirsiniz, hafif meyilliyseniz, delirebilirsiniz de. Yarın kalkın, İsrail'e gidin, Kudüs'ün taş duvarları üstünde elinde çaydanlıkla İsa'nın gelmesini bekleyen kadınlar görürsünüz. Öyle beklerler. Sonra arada bir bazısı "Geldi, geldi," diye bağırır. Ondan sonraki hayatını İsa'nın yeni havarisi olduğuna inanarak yaşar.

Hele birkaç yıl aynı amaç uğruna debelenin, zamanla kişiliğinizi kaybedip, başka başka kimliklere bürünmeye

bile başlarsınız. Bunun o kadar çok örneği vardır ki, inanamazsınız. Sadece benim bildiğim kadarıyla şu an Dünya üzerinde yüz on üç kişi beduhu arıyor. Kimisi sözcüklerin biçiminde, harflerin tipografik yapılarında arıyor, kimisi farklı coğrafyalarda, kimisi de tarihte. Geçen gün Strasbourg'da Seçkin Erel adlı biri Arap harflerinin evrenle ilişkisinden yola çıkıp, beduhun tüm yaratılanlar demek olduğunu keşfetmiş ve cinlerin efendisi olduğunu ilan etmiş örneğin. İbni Hacidi diye biri de üzerinde kırk sekiz yıl çalıştıktan sonra, beduhun aslında ta kendisi olduğunun farkına varmış. Artık kendine İbni Beduhi diyor. Sizi hayal kırıklığına uğrattıysam affedin. Bir süre ben de dedemden miras kalmış bu oyuna bulaştım ama artık canıma tak etti. Uzun zamandır sadece rasyonel konularla ilgileniyorum. Lütfen beni bir daha rahatsız etmeyin. Eğer rasyonel olmaya başlama niyetindeyseniz, işe koyulmak için Ömer Hayyam iyidir. Size birkaç rubai attach ediyorum. By."

Benden Muhammed Mustafa'ya saygı selam
Deyin ki hoş görürse bir şey soracak Hayyam,
Neden yüce efendimizin buyruklarında
Ekşi ayran helal da, güzelim şarap haram.

Bu dünyayı gönlünce düzenleyen sen,
Öldüren de sen, yaşatan da sen,
Ben kötüyüm diyelim kimde kabahat
Beni böyle yaratan değil misin sen.

Aşk bir beladır Tanrı'dan gelme
Halk neden karşı kor Tanrı emrine
Bize her şeyi yaptıran kendi madem
Kulu sorguya çekmenin âlemi ne?

Ben kadehten çekmem artık elimi
Tutmam senin kitabını mimberini

Sen kuru bir softasın, ben yaş bir sapık
Cehennemde sen mi yanarsın iyi, ben mi..

Ben şarap içiyorum doğrudur
Aklı olan da beni haklı bulur
İçeceğimi biliyordu Tanrı
İçmesem Tanrı yanılmış olur.

Şarabım, kasem, sevgilim, bir de çimen
Bırak bana bunları, al cenneti sen.
Cennetmiş, cehennemmiş, kuru laf bunlar
Kim gitmiş cehenneme, kim dönmüş cennetten?

-tam bir keyfi dizayn edebilir misiniz?
ben etmiştim
ne keyiftir bilirsiniz
sevdiğiniz bir yazarın yeni romanına başlamak
bu kez ne yaratmış acep merakı
sayfalara bulaşarak ilerler
tatmin son haddindedir
bitinceyse yeni bir eksiklik peydah olur

amin malouf'un yeni kitabı elimde
anında getirtmişim frenk elinden
lüks baskılı kalın ciltli halini
atlamışım arabaya
kalkan'a varmışım
villa mahal'in ta tepesinde
tam güneşin tam karşısında
şezlonga gerektiği gibi oturmuşum
le periple du baldassare'a yumulmuşum

on beşinci sayfaya gelince tam
tam keyfim ortadan ikiye kırıldı
yıllardır bir romancık yazıyorum
tunus'ta geçen
beduh diye bir laf var romanımda
sonunda yaradanın 100. adı çıkıyor
her şeyi ona göre kurmuşum

yirmi beşinci sayfada keyif haram bana
usta da aynı temayı kullanmamış mı

yırtıp atıyorum kafamdan son elli sayfayı
baştan yaz oğlum izzeddin
bu romanı bitirmekte geciktin

villa mahal'de havuza giriyorum
karşımda deniz
havuz sanki akdeniz
bir akdenizli bir ötekine kazık attı bilmeden
kazık neyse de
tam keyif dizayn edilemezmiş
onu öğrendim
esas kazık bu-

23.

Tan vakti yeni yeni ağarmakta. Üç şişe Tunus şarabı aldım. Tunus havalimanındayım. Memlekete dönüyorum. Hâlâ cebimde birkaç dinar var. Bir paket Mars sigarası alayım bari diyorum. Mars sigaracısına yöneliyorum. Marsların altında bir kitap duruyor. Frenkçe yazılmış. *de Tunis à Kairouan* adı. Guy de Maupassant yazarı. İnce, küçük, beyaz kitap aynı zamanda da ucuz. Vazcayıp Mars'tan, "Sar bana bir Maupassant ustacım," diyorum Marscıya. Son kalan paramla bir kitap sahibi oluyorum.

Tan vakti kızıllıkları arttı gökyüzünde. Uçak kalkıyor. Ben yine bu koca şeyin nasıl uçtuğuna akıl erdiremiyorum. İnce, küçük, beyaz, ucuz kitabı karıştırıyorum. Altımda Akdeniz.

Maupassant benden tam yüz yıl önce geçmiş, benim ondan yüz yıl sonra geçtiğim yollardan. Tunus'tan Kayrevan'a her adımını kitaba nakşetmiş. Ben niye nakşetmiyeymişim kendi adımlarımı ince, küçük, beyaz, ucuz bir kitaba? Maupassant'dan aşağı kalır, sadece kilom.

Tan vaktinden eser kalmadı. Uçak bal gibi uçuyor. Altımızda Bosnalı cesetler var biliyorum. Aklımda da doğa üstü bir hikaye özeti. Elimde kitap, sayfalar arasında bir fikir. Keşke ben de şu Maupassant'la birlikte gezseydim ya, yüz yıl önce mi sonra mı, belli olmayan zamanlarda... Ne de güzel olurdu... Onun gözü başka, benim gözüm başka. Aslında oturup, böyle bir şey yazsam ya...

Tan vaktinin kızıllığı aklımda kaldı. Altımda Büyükada. Uçak iniyor. Sırtımda çantam, elimde şaraplar, aklımda fikir. Beyaz değil de, tan renginde bir de kapağı olursa

kitabımın var ya... Bu fikir iyice yer ediyor şapkamın içinde. İki elim şakaklarımda, şapkamın içi öykü doluyor.

Kendi kendine açılan kapıdan geçiyorum. Sevgilim karşılıyor.

"Alnına ne oldu öyle?" diyor.

"Kıpkırmızı olmuş."

"Bilmem," diyorum. Zaten bilmiyorum.

– Tan izidir belki de...

– Tan izi mi?

– Tan izi ya...

art

Bu kitabın yazılmasında, Guy de Maupassant'ın *De Tunis à Kairouan*, Michael Tomkinson'un *La Tunisie en Images*, Jean Hureau ve Monique Golard'ın *La Tunisie*, Marcel Bouteron'un *Bedouck*, Paul Morand'ın *Vie de Guy de Maupassant*, Hıfzı Topuz'un *Paris'te Son Osmanlılar* adlı kitaplarından, Yaşar Nuri Öztürk'ün Kuran-ı Kerim çevirisinden ve Galatasaray Lisesi 115. dönem mezunları e-mail grubundaki yazışmalardan -tek tek isimlerini yazmama gerek yok, onlar kendilerini bilirler- yararlandım. Ayrıca, 1995 ve 2000 yıllarında iki kez Tunus'a gittiğim ve kitap da bu zaman aralığında yazıldığından, güncel yaşama dair kimi çelişkiler bulunmaktadır. Bunları düzeltmeye gerek duymadım. Aksinin pek zannedileceğini sanmasam da, âdet yerini bulsun diye, kitapta adı geçen karakterlerin hiçbirinin gerçek olmadığını da belirteyim. İsim benzerliklerini dikkate almayın. Tamamını okuyup da bu sayfaya kadar geldiyseniz, teşekkürler. Umarım eğlenmişsinizdir.

İzzeddin Çalışlar

BELLA

Stella Acıman

"Ne istiyorsun? Birçok insanın kıskanacağı bir yaşama sahipsin. Seni seven bir kocaya, pırıl pırıl bir çocuğa ve iyi kazancı olan bir işe... Daha ne istiyorsun? Özgürlüğünü hiç kısıtlamayan, bağırmayan, dövmeyen, gözünün içine bakan bir adama sahipsin. Eksikleri mi... Başkaları çok mu farklı olacak sanıyorsun? Kim dört dörtlük ki? Sevgi mi... Aşk mı? Hah... Geç bunları geç... Hangi aşk, sevgi sonsuza kadar sürmüş? Bak... Karşındaki adama bak. Sana âşık olduğunu, her fırsatta seni sevdiğini söyleye söyleye... Aldattı!"

IVIR ZIVIR TARİHİ-I

UNUTMA BENİ

Gökhan Akçura

Tamam "önemli konular"ı ele alan tarih önemlidir. Ama kim ne derse desin "ıvır zıvır" sayılan konuların da ayrı bir güzelliği olduğu inkâr edilemez. Oysa bırakın tarihi, bizzat biz de bu tür konulara karşı oldukça duyarsız davranmıyor muyuz? Günlük yaşamımızda sorunlar bizi o denli meşgul ediyor ki, bu tür ayrıntılarla ilgilenemiyoruz. Yaşam büyük bir hızla iki yanımızdan akıp giderken, "önemsiz konular" dikkatimizden kaçabiliyor. Oysa yaşamın derinliği, anlamı biraz da ayrıntılarda, bu küçük şeylerde saklı. Bu nedenle araştırılmayı hak ediyorlar.

IVIR ZIVIR TARİHİ-II

GRAMOFON ÇAĞI

Gökhan Akçura

Ses dediğin nedir ki? Uçar gider. Duyar unutursun. Zaman gibidir ses. Yitirir gidersin Tadına doyamadan...

Artık sesler yok olmayacaktır... Çaresi bir yeni icattır. Edison'un ünlü aleti: Fonograf.

Fonografın ardından ortaya çıkan gramofon makineleri birdenbire popüler oldu; kıraathanelerde, eğlence yerlerinde, evlerin pencerelerinde, Kâğıthane kayıklarında süslü, boyalı ve gürültülü borularıyla. Plaklar kapış kapış satılıyordu.

Ne de olsa gramofon çağı başlamıştı...

İki bakımdan kârlıyım. Birincisi düşlerimdekilerden daha güzel, Fashion TV'de anında iş bulabilecek seviyede bir dilberle birlikteyim; ikincisi, şu ana kadar tatilim hep bedavaya geldi. Bonus olarak da bir miras edindim. İlk defa bana gerçek bir miras kalıyor çok heyecanlıyım. Şimdiye kadar yedi yüz yıllık Osmanlı kültür mirası ve atalarımızın Orta Asya steplerinden getirdiği dıgıdık dıgıdık mirası gibi para etmeyen kazanımlarım vardı. Maupassant'ınki bana bir ev aldırır mı bilmiyorum ama hiçbir şey çıkmasa da, en azından yaşadıklarımı yazar, roman kılarım, çok satarsa da Orhan Pamuk'a Cihangir'de komşu olurum diye düşünüyorum.

ISBN 975-6530-03-0